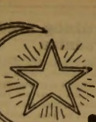
POJEDINI BROJ 1.50 DINARA.

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU

Islamski Glas

NEZAVISNI KULTURNO-PROSVJETNI I INFORMATIVNI LIST

ИСЛАМСКИ ГЛАС
MOSLIMISCHES WOCHENBLATT
HEBDOMADAIRE MOSLIMAINE

Pretplata: Godišnja . . . Din 72·— Polugodišnja . . Din 36·— Tromjesečna . . Din 18·—

Uredništvo i uprava: Kundurdžiluk ulica broj 22

Izlazi svakog petka

God. I. | Pretplata za inostranstvo Godišnje Din 120·— | 25. oktobra 1935. Sarajevo 28. redžeba 1354. | Rukopisi se primaju do utorka o podne | Br. 4.

Lejletul-mi'radži

Esteizu-bil-lahi.
Subhanel-lezi esra biabdihi lejlen minel-mesdžidil-harami ilel-mesdžidil-aksal-lezi bareknaа havlehu linurijehu min ajatinainnehu huves-semiul-besir
Kur'ani-kerim.

U noći Mi'radža Svemogući Stvoritelj vasione ulio je vrhunac saznanja, — koliko On po volji Svojoj hoće da čovjeku ta saznanja dade — u dušu najvećeg između najvećih, najumnijeg između najumnijih, u dušu Svog velikog i zadnjeg poslanika i istinskog vjerovjesnika Hazreti Muhammeda. U noći Mi'radža otkrivene su tajne saznanja Hazreti Muhammedu, jer je čovječanstvo hiljadama i desetinama hiljada — a možda i više — spremano da u svom umnom razvitku dade svog najumnijeg sina, kome će ta velika zadaća zapasti, da čovječanstvu objavi Veliku Istinu Gospodara vasione, da će morati da pobijedi carstvo duha i razuma i na zemlji jer je to valja Allahova. U tome nam Ku'ran u prvom ajetu poglavlja »Isra« kaže: *»Neka je slavljen* (Svemogući Allah) *koji povede Svoga roba* (Muhammeda) *noću iz Mesdžiti-harama do Mesdžini Aksata, čiju smo okolicu blagoslovenom učinili, da mu* (Muhammedu) *pokažemo naše znakove. Zaista Allah sve čuje i sve vidi«.*

Svemogući Allah Svome zadnjem poslaniku Muhammedu a. s. u ovoj velikoj noći Miradža pokazao je svoje velike znakove, koji su se kroz dugi i dugi razvoj čovječanstva ljudima pokazivali preko nebrojenih Božijih poslanika i vjerovjesnika. Bog je te noći pokazao Hazreti Muhammedu čitav onaj veliki niz svojih odabranika koji su ljude vodili stazama sreće i spasenja, pokazao Mu je šta su oni sve učinili do dolaska Njegova, da ljude usreće i spasu. Allah nam kaže, da je te velike noći Muhammeda poveo od Mesdžidi-harama do Mesdžidi-aksata, da nam tako jasno i otvoreno kaže: da je Muhamed alejhiselam, Njegov Veliki Miljenik u svojim učenjima, koja mu je On dao, obuhvatio sve one Velike Istine, koje su do njega ljudima upućivane i u kojima se ljudstvo poučavalo. Te velike noći kada je Muhammed a. s. stigao do Sidretul-Muntehaa, do vrhovnog izvora Mudrosti, spoznao je kakove su teškoće pratile sve one velikane duha i uma, koje je Providnost Božija obdarila najvećom blagodati: poslanstvom i propovijedanjem Božijih odredaba i istina.

U toj noći Hazreti Muhammed dolazi u duhovnu vezu sa Ademom, Idrisom, Nuhom, Ibrahimom, Musatom, Harunom, Isatom i spoznaje velika djela njihova, da ih on konačno krunište i završi i čovječanstvo uputi stazama razuma i nauke.

Hazreti Muhammed kao poslanik dviju Kibla, mekanske i jerusalemske, sabrao je u sebi sva ona velika djela koja mogu dovesti do uspjeha, sreće i spasa. Poslanik dviju Kibla došao je čitavom čovječanstvu, da mu objavi vrhunaravno učenje u sveopću milost Gospodara vasione, koja obasiplje sve ljude bez razlike na rod i pleme. Došao je, da pouči ljude da u duhovnom savršenstvu i umnom saznanju leži spas čovječanstva. Došao je, da proglasi jednakost ljudi i da razvije savršeno bratstvo i bratsku ljubav među sljedbenicima sveopće vjere Islama. Došao je, da ljude što više približi njihovom Gospodaru Allahu, da odstrani sve posrednike, koji se samozvano postaviše kao posrednici između Stvoritelja i Njegova roba. Došao je, da ljudima kaže i istakne da slijede zakon prirodnog razvitka — sunetul-lah, — jer ako se budu ogriješili o taj vječni zakon koga je Mudrost Božija u svijetu uspostavila, stići će ih neumoljiva i teška kazna.

U toj velikoj noći Muhammed alejhiselamu bi naređeno, da donese veliku zapovijest i poruku Gospodara vasione, da se ljudi što više približe svome Gospodaru Allahu, da traže Milost Njegovu u skrušenoj molitvi, koju će im On bezuvjetno darovati. Naredi Svemogući Allah ljudima da dnevno pet puta stanu pred Veličanstvo Njegovo, naredi im, da misli njihove budu upućene uvijek samo na Boga, da se tako oslobode zla i opačina koje im strast tjelesna donosi. Naredi im da duh uzdignu iznad svega, da u usavršavanju svoga duha vide vrhunac svojih želja i ciljeva. Naredi im, da razvijajući svoj duh razvijaju i snage tjelesne, kako bi mogli na ovome »mostu iskušenja« postignuti zadovoljenje svojih duhovnih želja, a to je svoje zemaljske i vječne sreće. U ovoj velikoj noći kad je Svemogući Allah naredio sljedbenicima uzvišene vjere Islama da budu u što tješnjem dodiru sa svojim Gospodarom, donio je takove propise i dužnosti za vršenje molitve, koji zajamčuju ljudima svaki napredak i uspjeh, jer da bi mogao izvršiti musliman ove dužnosti, treba da spremi sve one stvari koje mu osiguravaju srećan život na zemlji, a onda ga uzdižu u one velike i nedostižive visine sreće i duhovnoga života.

Da bi mogli izvršiti ove dužnosti, koje nam se u ovoj velikoj noći narediše, moramo se poslužiti snagom svoga uma i snagom svoga tijela.

Moramo ujediniti te dvije snage i dovesti ih u potpuni sklad. A kad to izvršimo onda smo učinili ono što je naša dužnost, na takav smo način u sebi razvili čistoću duše, pravednost i dobrotvornost, koja mora biti neraздruživa od svakog muslimana.

Brate muslime! U ovoj velikoj noći prenesi se duhom svojim u veliki događaj, što se zbi u noći Miradža. Osjeti u svojoj duši svu veličinu uzvišene vjere Islama i njenih vječno savremenih propisa, koji su jedini u stanju čovječanstvo u svim prilikama i svim krajevima i svim vremenima povesti do luke sreće i spasa. U svojim dušama izreci najtopliju zahvalnost Svemogućem Allahu, koji uputi Svog najodabranijeg roba i najvećeg sina čovječanstva svih vremena, da te izvede iz tmine i povede svijetlu, da ti kaže, da ćeš samo njegujući dar razuma i slijedeći svjetlo njegovo postati vječno srećan i vječno spašen. U ovoj velikoj noći skrušeno se predaj ibadetu i u mislima svojim sjećaj se samo Onoga, koji je svemu život dao i koji svemu život oduzima.

Organizovanje ilmije u jedinstvenu staležku organizaciju

Uloga ilmije u društvenom i vjerskom životu muslimanske zajednice je naročito važna. Ilmija po svom pozivu stoji u najtješnjem dodiru sa narodom i ona se od njega zapravo ne može nikad ni odijeliti. Zato je ilmija radi svoga stalnog dodira sa narodom i mogla da privuče simpatije naroda uza se, koji je uvijek taj stalež poštivao, cijenio i volio. Istina bilo je momenata kada su pojedini pripadnici ovog odličnog staleža radi svoga nezgodnog postupka unijeli i momentanu zabunu u redove Muslimana, ali to je uvijek bilo časomično, jer ilmija u svojoj većini je vazda ostala vjerna svome narodu ne dozvoljavajući da se od njega rastavi i odvoji.

Ilmija po svom pozivu slijedeći propise Kur'ana mora da zadrži što tješnji dodir sa narodom. Ona je onaj važni faktor kome Kur'an stavlja u dužnost da među muslimanima djeluju razvijajući u njima društvenu, bratsku i muslimansku svijest. Po Kur'anskoj zapovjedi ilmija je pozvana da narod poziva u dobro, da mu naređuje i poučava ga kako će dobra djela raditi, da ga odvraća i sprečava od onoga što je zabranjeno i što nanosi štetu pojedincu i zajednici. To je časna uloga koju ilmija mora najsavjesnije vršiti i s najvećom ljubavlju tome radu predati se. To je naročito važno u današnjici da ilmija savjesno vrši svoj veliki poziv kada su moralne vrednote u ljudskom društvu jako opale i kada treba sistematskim radom nastojati da se iz ljudskog društva odstrane poroci i nevaljalštine, koje mu smetaju normalnom razvitku. Rekosmo da za ovaj veliki posao treba sistematskog rada pa da se mogu postignuti dobri rezultati. Da bi se to moglo postignuti potrebna je jedna čvrsta i jaka organizacija koja će taj veliki posao znalački i spremno uzeti u svoje ruke, i zajedničkim snagama omogućiti ostvarenje svoje misije. To se može provesti samo u čvrstoj i jakoj organizaciji cjelokupne ilmije koja u ovoj teškoj današnjici mora najozbiljnije da shvati svoj poziv i da sa najvećom ustrajnošću pristupi izvršavanju svog velikog poziva koji je označen Kur'anskim ajetom »Veltekun minkum ummetum jedune ilel-hajri ve jemurne bil-ma'rufi ve jenhevne anil munkeri ve ulaike humul-muflihun«. Dakle kako vidimo iz ovog ajeta dužnost i poziv ilmije je vrlo velik, težak i častan, ali opet i pun blagoslova, jer oni koji vrše tu veliku misiju prosvjetitelja upućujući svijet na dobro, razvijajući u njemu društvenu svijest i ljubav i bodreći ga na ustrajnost, postižu veliku sreću, a nagrada će njihova biti velika kako ovdje na zemlji tako i u vječnom životu.

Ilmija dakle mora među našim muslimanskim elementom izvrši jednu najveću misiju koja joj se stavlja u dužnost. Da bi taj veliki zadatak mogla ispuniti treba joj čvrsta i jaka organizacija, jer pojedinačni rad pa makar koliko bio znatan i velik ne donosi željenih uspjeha. Zato ilmija naročito mora vršeći ovaj veliki zadatak da svoje redove što čvršće zbije i da zajedničkim silama pristupi izvršenju ovog velikog zadatka. Osim svoje velike vjersko-kulturne misije u ovim teškim danima ekonomske krize ilmija kao cjelina mora da povede računa i o tome kako i na koji će način obezbijediti i osigurati svoj materijalni položaj, da bi tako sa većim uspjehom onaj svoj glavni zadatak mogla izvršiti. U radu oko zbijanja i organizovanja staleških redova ilmije potrebno je da sarađuju svi kako oni najviši tako i oni najniži, jer u tome vjersko-kulturnom radu, rad svakog pojedinca je velik i značajan, pa rad jednoga sejjar muallima nije ništa neznatniji od rada jednog visokog vjerskog funkcionera koji zauzima kakav visoki vjerski položaj. U ovom pravcu ne smije biti nikakvih razilaženja treba da idu svi zajedno ruku pod ruku da bi ko snažna cjelina sa jakom moralnom podlogom mogli postizavati veće i zamjernije uspjehe.

Od svršetka rata pa ovamo naša ilmija je pokzala dosta slabosti u ovom vrlo važnom pitanju. Prije rata je rad na organizovanju ilmije bio mnogo intenzivniji i ilmija je tada pokazivala više života i elana u svom radu. Ali poslije rata nestaje onog zamaha, i kad je trebalo pristupiti još intenzivnijem radu vidimo da taj rad skoro zamire. Poratne prilike i onaj društveni haos koji je nastao, bezuvjetno su tražile da se na tom polju rada što više učini. To je mrtvilo donijelo mnogo teških posljedica, ilmija neorganizovana u svojoj jedinstvenoj organizaciji nije mogla da postizava uspjehe koje bi inače morala naročito u onim teškim poratnim prilikama da postigne.

Kakvi su razlozi ovome o tome nećemo sada govoriti jer bi nas to daleko odvelo ali moramo konstatovati da je to jedan neoprostiv grijeh pa čak i atentat što ga je ilmija sama na sebi učinila. Kad je trebalo najvećeg rada na snaženju i podizanju društvenog morala, kad je trebalo sve snage upotrijebiti da se društveni poroci ako ne istrijebe, a ono bar umanje, vidimo da u tim teškim danima po društvo i po islamsku zajednicu ilmija ostaje pasivna i ne daje ono što bi mogla obzirom na svoj položaj u narodu u punoj mjeri dati.

Istina, vidimo da pojedini ogranci brojnog ilmijanskog staleža osnivaju svoje zasebne organizacije, ali te organizacije ni tom dijelu ilmije ne donose nikakve koristi, a još manje se može reći da je od tih organizacija imala koristi muslimanska zajednica kao cjelina. Serijatske sudije osnivaju svoju posebnu organizaciju, imami matičari osnivaju svoje organizacije i to jednu na području Ulema Medžlisa u Skoplju, a drugu na području Ulema Medžlisa u Sarajevu. Ove organizacije u društvenom životu muslimana nijesu ništa učinile, a u koliko su što i učinile da poprave svoj materijalni položaj, to je vrlo neznatno. Interesantno je, da su baš ovi dijelovi naše ilmije materijalno najbolje obezbijeđeni i da oni te organizacije stvaraju dok ona ilmija koja je ekonomski vrlo slabo stala, ostaje i dalje u teškim materijalnim prilikama nemajući mogućnosti da svoje teško stanje makar koliko popravi. Postoji jedna treća organizacija naše ilmije, koja je inače lokalnog karaktera a to je udruženje ilmije u Tuzli »Mirkat«, koje je navodno u zadnje doba svoj rad proširilo na čitav teritorij Ulema Medžlisa u Sarajevu. I u nekim mjestima osnovalo je svoje

pododbore, ali do sada se nijesu pokazali nikakvi plodovi rada toga udruženja bilo u pravcu prosvjećivanja i vjerskog podizanja širokih muslimanskih slojeva bilo u pravcu ekonomskog i materijalnog obezbjeđivanja svoga članstva.

Kako vidimo i ovaj djelomični rad oko organizovanja ilmije nije donio željenih rezultata. Sada se nameće pitanje, što je dužnost ilmije i šta ona mora učiniti u tom pravcu da izvrši svoj veliki zadatak u islamskom društvu i da organizovana u jednoj jakoj i jedinstvenoj organizaciji osigura bolje materijalne i životne uslove sebi i svojim porodicama. Islam nam kaže da svi članovi islamske zajednice u radu koji treba da posluži općem dobru moraju biti kao jedno tijelo i jedna duša. Ilmija primjerom mora to dokazati i u svom radu mora biti što jedinstvenija, ona mora slijediti ono uzvišeno načelo »va tesimu bi hablil-lahi djemi an-vela tefereku«. Dakle dužnost je ilmije da se u svojim redovima ne cijepa nego da ih što čvršće zbija i dostojnim primjerom dokaže kako se sloga mora njegovati i razvijati.

U prošlom broju našega lista donijeli smo kako je sarajevska ilmija održala jedan širi sastanak po pitanju školskih udžbenika pa da je na tom sastanku zaključeno da akcioni odbor sarajevske ilmije koji je izabrat na tom sastanku pokrene akciju oko organizovanja sve ilmije u jednu jedinstvenu organizaciju, i da u tom cilju pozove i sva postojeća ilmijanska udruženja na teritoriju čitave naše države da stvore jednu jaku i veliku ilmijansku organizaciju.

Ovaj akt se mora pozdraviti. Ilmija bez razlike svoga položaja ove sugestije treba da prihvati jer je to njezin najveći zadatak koga ona mora bezuvjetno ispuniti. Ta velika organizacija svakako mora da ima svoje sjedište u Srajevu, koje je duhovni centar muslimana Kraljevine Jugoslavije, a koje će biti i administrativni vjerski centar. Dakle, da bi se ova velika organizacija ilmije mogla privesti u život, bezuvjetno je potrebno da ona ima opšti karakter da ima svoje sjedište u duhovnom centru muslimana odakle treba da polaze i sve akcije kojima je svrha da naš muslimanski elemenat u vjersko-kulturnom pogledu podigne. Kad se radi o ovom velikom poslu onda treba da nestane svih ličnih obzira, a da dođu do izražaja samo interesi cjeline, da dođu do izražaja težnje koje hoće da muslimanskom elementu dadnu sve ono što će omogućiti što brži njegov progres i napredak. Zato ne smije biti ni jednoga pripadnika ilmije koji će iz nekih lokalnih obzira suprotstaviti se ovoj velikoj ideji organizovanja cjelokupne ilmije u jednu jedinstvenu organizaciju. To je vjerski imperativ koga ilmija mora bezuvjetno izvršiti ako će biti dosljedna svome velikom pozivu. A ne vjerujemo da može biti i jednoga člana ilmije koji ne bi doprinio i najveće žrtve da učini nešto što će osnažiti i ojačati islamsku zajednicu. Snažna i jedinstvena organizacija ilmije je najveća zaloga da će ona svoj visoki poziv moći na puno zadovoljstvo i sreću svoje zajednice ispuniti.

Vjerujemo, da će sva ilmija svesrdno prihvatiti ovu ideju i pristupiti stvaranju svoje jedinstvene organizacije na opće dobro svoje islamske zajednice. O zadacima ove organizacija govorićemo drugom prilikom.

Umoljavamo svu ilmiju, da o ovom pitanju povedu ozbiljnoga računa, a stupci »Islamskog Glasa« su otvoreni svakome ko želi da o ovom životnom pitanju nas muslimana raspravlja i piše. Sve sugestije i napomene u ovom pitanju treba najozbiljnije pretresati i dati im onu važnost koja im pripada.

Na adresu Ulema-medžlisa

Iz razgovora sa svjesnim roditeljima i učiteljima, koji vode brigu o obuci i temeljitom školovanju svoje djece, došao sam do nekih zaključaka koje iznosim pred našu javnost i pred one zvanične faktore u čiju nadležnost ovo pitanje **spada.**

Kako je poznato, pohađanje osnovne škole obavezno je za svu djecu čim za to dorastu. Bez pune osnovne škole koja služi kao preduvjet za sva kasnija zvanja i zanimanja nemože se legalnim putem postići niti najobičniji zanat.

U osnovnim školama po njihovom nastavnom programu i gradivu koje moraju savladati, vjerskoj obuci djece preostaje malo vremena, svega dva časa sedmično. Pošto se za tako kratko vrijeme nemože savladati niti najnužnija vjerska obuka muslimanske djece, poglavito radi zamršenog arapskog pisma i arapskih molitvi, koje se moraju znati napamet, kod nas postoje i mektebi koji to nadopunjavaju i u kojima nastava traje isto toliko sati dnevno koliko i u osnovnim školama, a završavaju se nakon dvije ili tri godine.

Pošto svi roditelji žele da svoju djecu što prije osposobe za neku privredu, i time rasterete sebe od troškova za njihovo uzdržavanje a pogotovu muslimani koji su mahom siromašni, oni pribjegavaju k tomu da svoju djecu šalju u isto doba i u osnovnu školu i u mekteb, kako bi ranije završili i ono što je obavezno i ono što je za vjeru nužnu. Na taj način djeca moraju učiti i u zatvorenim prostorijama ostajati po vazdan, tako da nemaju kad ni ručati nego se obično zadovolje sa nekom hladnom zakuskom, a kamoli da bi se mogli razonoditi i zabaviti na čistom vazduhu, što im je također neophodno potrebno. Toliko preopeterečenje razorno djeluje na njihov mladi organizam i krhko zdravlje, a posljedica toga je obično fizičko i duševno zakržljavanje tako da ostaju slabi i u laičkom i u vjerskom pogledu.

Ove godine relativno vrlo malo muslimanske djece upisano je u srednje škole. Pored školarine i skupih udžbenika koje teško pogađaju naročito siromašne muslimane, uzrok ove nemile pojave treba tražiti i u navedenim ostalim činjenicama.

Kako se vidi stvar je dakle vrlo ozbiljna, kojoj treba hitnog lijeka.

Po mom mišljenju, najpraktičnije i svrsishodno riješenje ovog pitanja mogla bi donijeti jedna anketa sastavljena od iskusnih i pedagoški spremnih školskih vjeroučitelja i mektebskih muallima sazvanih po Ulema-medžlisu. Toj anketi trebalo bi povjeriti da sama izradi jedan za osnovne škole i mektebe zajednički vjeronaučni nastavni plan.

Sarajevo, 25. redžepa 1354.

Edhem Bulbulović.

Pred arondacijom okružnog ureda za osiguranje radnika

Dne 18./X. 1935. objavio je »Islamski Glas« članak pod naslovom »Pred arondacijom Okružnih ureda za osiguranje radnika. Područja sarajevskog i banjalučkog ureda treba proširiti«.

U tom članku zauzima se pisac u glavnom za proširenje pomenutih dvaju ureda i time indirektno za ukinuće tuzlanskog Okružnog ureda.

Kao pretsjednik ravnateljstva ovog ureda smatram se pozvanim, da i ja o tome kažem svoje mišljenje, osobito jer citirani članak sadrži i nekoja netačna tvrđenja. Ne odgovara naime istini, da je prilikom arondacije Okružnih ureda oduzeto sarajevskom uredu oko 10.000 članova, već je istina, da sarajevskom uredu u optše nije bilo ništa oduzeto, naprotiv sarajevski ured je dobio veći dio razrešenog ureda u Travniku t. z. srezove travnički i zenički. Banjalučki ured je za oduzeta mu dva Sreza Dervantu i Tešanj dobio pet drugih srezova i to Jajce, Mrkonjić Grad, Glamoč, Dvor i Kostajnicu. Dakle, ako je broj članova sarajevskog i banjalučkog ureda opao, nije tome razlog arondacija, koja im je povećala njihov teritorij, već je tome razlog opća privredna kriza, koja je manje ili više pogodila sve Okružne urede u državi. Toliko istine radi.

Drugo je pitanje, da li je opravdano stvarati glomazne urede i da li je to u interesu osiguranika i njihovih poslodavaca? Nije! Okružni uredi nisu zato da služe ambicijama pojedinaca i lokalnim željama pojedinih mjesta, već imadu u glavnome i jedino, da služe interesima. Kad smo o tome načisto, postavimo još daljnje pitanje, kako najlakše služe uredi interesentima. Svakako na taj način, da interesenti imadu sa nadležnim uredom što bolje komunikacijone veze. Na ovaj način ima i ured sam lakši pregled svoga teritorija, lakše dozna potrebe pojedinih mjesta, na drugoj stvari pak interesenti lakše ostvaruju svoja prava, jer im dolazak u ured nije skopčan sa većim troškovima i dužim putovanjem. Pisac citiranog članka od 18./X. 1935. sigurno nije vodio računa o tome, da postoje u Bosni i Hercegovini dosta slabe komunikacijone veze i da je baš zbog toga potrebno i za interesente od najveće koristi, da postoji u Bosni i Hercegovini još Okružni ured u TUZLI. Na pr. za dolazak u poslu povređenog člana iz Teslića radi nadpregleda i slično ovom uredu potrebno je prevaliti samo 89 km. željeznicom, što stoji Din. 28.—, dok za odlazak u Banja Luku mora da prevali ništa manje nego 389 km., što stoji Din. 117.—! Iz Gračanice do Tuzle ima 49 km. željeznicom, što stoji Din. 15.—, a do Banja Luke 385 km. što stoji Din. 117.—! Dakle na jednoj strani nepotrebno i suviše dugotrajno putovanje bolesnika odnosno interesenata, na drugoj strani nepotrebni suvišni izdaci na putne troškove, koji se mogu korisnije upotrebiti za druge vrste davanja bolesnicima. I sa Sarajevom nisu bolje komunikacijone veze pojedinih sjesta. Tako je na pr. iz Brčkog i Zvornika do Tuzle cca 50 km., koji se put prevali za dva sata, a iz Bijeljine do Sarajeva ima cca 340 km., za koji treba putovati najmanje 12 sati!

Mislim da nije potrebno, da osim gornjih navađam i druge argumente, te držim, da će svako steći uvjerenje, da spas osiguranja ne leži u stalnom arondiranju i prearondiranju Okružnih ureda u državi. Spas osiguranja leži samo u regulaciji radničke nadnice odnosno u donošenju zakona o minimalnim nadnicama, te u skorijoj provedbi osiguranja za iznemoglost, starost i smrt. U tome pogledu slažem se sa piscem citiranog članka, kao i u tome, da radničko osiguranje nije nikakvo tečevno preduzeće. Kad je tako zašto onda stvarati Okružne urede po ćejfu pojedinaca odnosno po lokalnim željama. Okružne urede, koji nisu sposobni za život već će ukinuti Središnji ured sam. Do tada pak nesmetajmo ih u njihovom radu, već ih potpomažimo, da u punom opsegu udovoljavaju svojoj zadaći. Zbog toga završavam ovaj svoj članak skoro sa istim željama kao i pisac gore citiranog članka to jest, da izbjegavamo u socijalnom osiguranju svaku demagogiju i da na sve ustanove radničkog osiguranja ne treba gledati i ne smije se gledati prekim okom, već da sve ustanove podjednako i u svakoj prilici pomaže!

Mustafa A. Tinjić.

PODLISTAK:

Kur'an

(Nastavak.)

Neki kažu da je ta nedostiživost kur'anskog stila u tome što je Bog potpuno onemogućio ljudima da se takmiče sa njegovom ljepotom, ili što je njegov način oprečan raznim načinima govora i izražavanja, ili što je čist i očuvan od protuslovlja, ili što sadrži razna tajna nagovještavanja do kojih ljudi običnim prirodnim razvitkom stvari ne mogu doći. Tačna je činjenica da nam se Kur'an neobično sviđa i dopada kad ga slušamo i učimo kako radi svoga savršeno lijepog stila, tako i radi vanrednog dojimanja, koje nam srce i dušu ispunja nekom neopisivom lagodnošću, koja kroz čitav naš organizam prodire i nevjerojatno veliku nasladu pruža. Onaj poziv što ga Svemogući uputi svima da i u najmanjoj mjeri oponašaju i dostignu savršenstvo i ljepotu Kur'ana, ljudima od riječi i pera je dokazao nakon njihovih ogromnih nastojanja ,da je nemoguće dostignuti ljepotu i savršenstvo kur'anskog stila, a još manje onaj dojam i dopadljivost što ga Kur'an svojom ljepotom stila i sadržaja postizava.

Nazvati svaki dopadljivi stil nedostiživim je pogrešno, kao što je pogrešno tako nazvati govor koji u sebi nema protivurječja ili koji sadrži kakva proročanska obavještenja kao što su to besjede gatalaca i slično. Ako se kaže kako možemo vjerovati da je Kur'an nedostiživ, jer su ljudi nemoćni da ga oponašaju, ili su stvorenja nemoćna da njegove tajne spoznaju, odgovorićemo: Bez sumnje je neporeciva istina da svi oni koji su nastojali da kur'anski stil dostignu, ostali su nemoćni u tom pravcu, a to se nemoć još jače pokazala u tom što svi mudraci jednog pokoljenja nisu mogli spoznati svu veličinu mudrosti, koju Kur'an u sebi sadrži. Sa ovim je najbolje utvrđena činjenica da je Muhamed a. s. Božji Poslanik. Muhamed a. s. poslanstvo ni najveći protivnici ne mogu pobiti, a On nam je rekao da je Kur'an Božji govor. Mi znamo da je Božji govor jedno od njegovih svojstava, a to Njegovo svojstvo mora biti nešto što je najsavršenije i što je nedostiživo u svom savršenstvu i svojoj veličini. Prema tome je Kur'an savršenstvo ljepote stila i riječi. Retorska vještina je sposobnost govornika da izražava svoje misli lijepim riječima i pri tome se služi raznim oblicima metafore poznavajući pravila stilistike. Govornička vještina i rječitost može biti sadržajna. Govornik naše misli potpuno zaokupi i nametne nam svoje misli, te nas dovede do takovih zaključaka da nismo u stanju saznati kojim putem i na kakov način smo došli do toga da prihvatimo misli koje nam je govornik naturio i zaključke koje je iz svog govora izveo. Rječitost može biti i formalna. U ovom slučaju govorimo o arapskom jeziku. Sve riječi trebaju da budu čistog arapskog korjena, da ih budu upotrebljavali svi poznati govornici i pisci i da budu u općoj upotrebi. Dalje treba da budu građene u duhu arapskog jezika, da budu čiste i da se mogu lako izgovarati, te da se zgodno nižu i međusobno vežu. O tome da je jedan govor na svojoj visini, može da presudi izreće zdravo osjećanje i istančan ukus, koji mogu dati neosporno objektivan sud.

U Kur'anu se nalazi mnogo toga što nije potpuno u skladu sa uobičajenom rječitošću kod Arapa, ali usprkos tomu svemu Kur'an je u rječitosti dostigao jedan stepen i granicu preko koje se ne može više ići. I to nam dokazuje,da je Kur'an nedostiživ. Navešćemo nekoliko primjera:

Arapska rječitost je najbujnija u opisivanju stvari koje se uvijek u životu susreću, kao i opisivanju deve, konja, djevojke, vladara, predmeta ratne spreme, ratovanja, i u opisivanju raznih nesreća i nevolja. U Kur'anu se od tog svega vrlo malo šta nalazi.

Nadalje Kur'an se drži jednog istinitog puta i pravca i u njemu se ne može nikako naići na kakovu neistinu, a kaže se da je najljepša i najdopadljivija pjesma, koja najviše obiluje neistinom i laži. Radi toga vidimo da najveći arapski pjesnici kao Lebid-bin-Rebia i Hasan-bin-Sabit pošto su primili Islam silaze sa pjesničkog Parnosa i gube svoju veliku pjesničku slavu, pošto se više u svojim pjesmama ne služe maštanjima i neistinom.

Nadalje lijep govor i dotjerana pjesma se odrazuje najviše u dvije tri rečenice ili u dva tri stiha, dok je Kur'an čitav kao cjelina savršeno rječit kao i svaki njegov dio.

Kad jedan pjesnik ponovi smisao svojih stihova, ti ponovljeni stihovi ne mogu nikad biti tako lijepi i savršeni kao u svom prvom sastavu, dok je svako ponavljanje u Kur'anu na jednom savršenom stupnju stilske ljepote.

Kad Kur'an u kratkom i sažetom tonu iznosi odredbe kako se imaju vršiti razne pobožnosti, kad govori o stvarima koje su zabranjene, kad potiče na ćudorednosti, sustezanje od ovozemnih užitaka, ili kad upućuje da se svrati pažnja na vječni život, vidimo i u tome svemu da sve to Kur'an izlaže sa jednom zapanjujućom ljepotom u stilu, koga je nemoguće dostignuti.

(Nastaviće se.)

IZ ISLAMSKOG SVIJETA:

Spreman atentat na Kemal Ataturka

Uhapšeno sedam atentatora kod kojih je nađeno oružje i bombe.

Ankara, 18. oktobra. Dopisnici stranih listova i agencija doznali su, da je protiv predsjednika turske republike Kemal Ataturka bio spreman atentat zasnovan na široj osnovi. U Ankaru je stiglo više ljudi iz inostranstva koji su imali zadatak da na svaki način liše života predsjednika republike. Kod njih je nađeno oružje i bombe. Drži se, da je u vezi sa ovim otkrićem uhapšeno više lica a samih atentatora ima sedam. Policija je pohapsila i ona lica, kod kojih su se atentatori i njihovi pomagači bili sklonili na stan.

Strani dopisnici nisu mogli dosada doći ni do kakvih potankosti o ovoj zavjeri protiv života Kemala Ataturka. Vijest je nesamo u Turskoj nego i u inostranstvu izazvala najveću senzaciju.

Carigradski listovi međutim objavljuju pojedinosti o otkrivanju zavjere protiv predsjednika turske republike Kemalpaše Ataturka.

U Ankari je održana sjednica Narodne skupštine, na kojoj je riješeno da se izda sudu narodni poslanik grada Urfe Ursavasa, koji je osumnjičen da je pomagao zavjerenicima da pređu preko granice. Istraga pokazuje, da je on sakrivao zavjerenike. Ovaj narodni poslanik se dobrovoljno prijavio policiji i tvrdi da nije kriv, već da je žrtva podmetanja.

Kod zavjerenika su nađene bombe i automatske pištolje sa po 30 metaka. Utvrđeno je cio put koji su zavjerenici prevalili. Oni su došli iz Damaska. Od Damaska su putovali vozom do Alepa a odatle automobilima do sirijsko-turske granice. Tu ih je sačekao narodni poslanik Ursavasa, koji je trebao da bude glavni rukovodilac atentata.

Uhapšeno je još devet lica iz oblasti Maraša i u istočnoj Anatoliji. Ovih devet je bilo u vezi s atentatorima i glavnim zavjerenicima.

Po svemu dosadanja istraga pokazuje da je plan o atentatu ponikao u Siriji. Duša zavjere je Čerkez Edhem, davnašnji istaknuti protivnik današnjeg poretka u Turskoj. Među zavjerenicima ima i njegovih sunarodnjaka.

Agencija Havas javlja iz Carigrada: Policija je uhapsila šest lica, koja su došla iz Sirije i za koje se je utvrdilo da su članovi jednog udruženja koje je spremalo atentat na Kemalpašu Ataturka. Utvrđeno je da je zavjeru organizovao Čerkez Edhem, poznati vođa jedne razbojničke banke. Ustanovljeno je, da je u zavjeru bio umiješan i narodni poslanik Ali Said, kome je parlamenat oduzeo poslanički mandat, pa je on odmah uhapšen.

Muslimani u Mandžuriji

Kako bagdadski list »Lisanul-hidaje« javlja, muslimani u Mandžuriji, koji žive razbacano po svim krajevima Mandžurije, osnovali su svoje jedno veliko udruženje, kojemu je cilj da razvija društvenost među muslimanima i da ih ujedinjuje. U Mandžuriji živi preko dva milijona muslimana. Među ovima imade oko 15.000 Turaka, koji su se iz Rusije iselili i nastanili se u Mandžuriji Ovi Turci u Mandžuriji igraju među muslimanima veliku ulogu u kulturno-prosvjetnom a isto tako i u privrednom pogledu. Ovo društvo preuzelo je u svoju ruku upravu nad mufslimanskim vakufima te nadzor nad osnovnim i srednjim vjerskim školama. Udruženje će posvetiti veliku pažnju da odgoji što veći broj sposobnih vjeroučitelja, imama i vaiza. Društvo je pristupilo otvorenju većeg broja srednjih vjerskih škola.

Sažalnica sveislamskog kongresa

Prigodom smrti velikog i odličnog islamskog učenjaka Muhamed Rešid Ridata predsjedništvo Sveislamskoga Kongresa u Jerusalemu uputilo je sažalnicu svima muslimanima svijeta u kojoj se govori o velikom gubitku, koji je islamski svijet zadesio smrću ovog velikog i rijetkog islamskog učenjaka. U sažalnici se navodi veliki kulturni rad i usluge, koje je učinio Islamu, pa se pozivaju muslimani da jednog petka iza džume-namaza klanjaju »salatul-gaibi« za dušu ovoga velikog merhuma.

Pretplatnici spremite pretplatu

Opasnosti koje prijete razvitku arapskog nacionalizma u Iraku

(Nastavak.)

Arapi moraju gojiti što dublju nacionalnu svijest i raditi na njenom jačanju. Naročito u tom pravcu treba omladinu spremiti koja mora biti najčvršći oslonac arapskog nacionalizma. Arapi u svim dijelovima prostrane arapske zemlje moraju se čvrsto vezati i međusobno pomagati da bi otklonili one opasnosti koje prijete pojedinim dijelovima Arapstva i smetaju mu da se potpuno razvija i svoje snage stavlja u službu velike arapske domovine. Zato se mora naročito uvažiti činjenica da pokret koji teži za tim, da pokrajnske tedencije eliminše, treba da svoj rad što više pojača. Moraju prestati dosadašnja mišljenja da su Irak, Sirija, Nedžd ili Jemen samostalni dijelovi. To loše mišljenje treba najenergičnije pobijati i sve te zasebne pokrajine moraju sačinjavati jedinstvenu cjelinu koja će se kao takova i u duši narodnoj duboko usaditi. Dosadašnja podjeljenost to je prava nacionalna smrt za arapstvo i Arapi moraju svaku kutak arapske zemlje smatrati svojom rođenom grudom. Pokrajinska podijeljenost to je prava narodna bolest Arapa, koju Arapi u svom interesu moraju najenergičnije pobijati. Mora nestati pokrajinske podijeljenosti i Irak ako hoće da bude slobodan mora težiti za svojim ujedinjenjem sa svojim ostalim posestrinskim zemljama.

Velika je opasnost za arapski narod i njegova podjeljenost u razne vjerske pravce, a isto tako i u političke podjeljenost. Tu tešku narodnu bolest treba iz temelja izliječiti i Arapi kao muslimani moraju svoje islamsko jedinstvo isticati u svakom pravcu. Podjela muslimana na šiije i sunije koja je na umjetni način stvorena treba da bude uklonjena, jer je velika smetnja arapskom narodnom progresu.

Također arapskom narodnom tijelu je velika smetnja cionizam, koji se je počeo uvlačiti u srce arapske zemlje. Arapi zajedničkim nastojanjima moraju nastojati da ovaj opasni čir sa svog tijela što prije izrežu. Cionizam je velika napast za arapski narod i veliko poniženje koga arapski narod trpi od poznate Balforove deklaracije kojom se Engleska obvezala cionizmu da će oteti komad arapske domaje i predati je cionističkim ciljevima. Ovo je najveća povreda nacionalne časti Arapa koju je ikada neko Arapima nanio.

Kao teška mora arapski nacionalni organizam pritišće socijalizam, koji se počeo uvlačiti među radni arapski narod. Socijalizam razorno djeluje, jer pobija nacionalna stremlejnja Arapa i unosi opasne lažne kozmopolitske ideje. Propagatori stranoga kapitala ubacuju ove ideje među arapski narod koje su strane arapskoj narodnoj duši i postizavaju i većih uspjeha. Arapski nacionalizam se mora boriti protiv ove opasne pošasti, koja je sa strane importirana u Irak i radnom narodu otvoriti oči pred ovom opasnosti.

Kao najveća smetnja razvijanju arapskog nacionalizma je neprosvjećenost. Arapski narod i ako je nekada bio jedan od najprosvjećenijih naroda svijeta, danas ga tare ta teška neprosvjećenost koja je izvor svih zala u arapskom narodu i uzrok njegove nacionalne porobljenosti. U neprosvjećenosti i leži klica tih nesreća, zato tu neprosvijećenost širokih narodnih slojeva treba pobijati i nastojati da se prosvjetni nivo naroda podigne na što veći stepen. To je i najveća smetnja i najveća opasnost arapskom nacionalizmu i kada uspijemo da arapski narod prosvijetlimo, onda ćemo lako ukloniti i sve ostale opasnosti, koje stoje na putu potpune arapske slobode.

(Nastavit će se.)

Smrt uglednog muslimanskog naučenjaka na Sušaku

12. oktobra ove godine, umro je na Sušaku merh. Dr. Mirza A. M. Malić u naponu svoje snage u 38. godini života. Merhum Dr. Mirza Malić je sin naše grude i prije nekoliko godina je prešao na Islam u Zagrebu pred zagrebačkim muftijom Ismet ef. Muftićem.

Merhum Dr. Mirza je bio profesor praškog Univerziteta i rijetko naučen čovjek. Bio je pravi poliglota. Govorio je 26 jezika. Naročito se interesirao arapskim, perzijskim i turskim jezikom. Sahranjen je po muslimanskom obredu na Sušaku, gdje je bio došao da se liječi, ali ga rana smrt ote između nas i predade ga u krilo materi zemlji.

Rahmetulahi alejhi rameten vasiaten.

O tridesetgodišnjici smrti

velikog misirskog muftije i preporoditelja Šejh Muahmmed Abduhata.

(Nastavak.)

IMAM MUHAMED ABDUHU U AZHERU.

Šejh Muhamed Abduhu nije prvi pokušao da u Azheru zavede potrebne reforme. Ovaj reformatorski pokret datira još od vremena hidiva Ismaila, koji je zasjeo na misirsko prijestolje 1862. godine. Kao prvi vidni znak tih reforama je bio izbor rektora. Do tada je bio običaj da taj položaj zauzme najstariji nastavnik bez obzira na spremu. Ali je ta praksa prekinuta, pa je od god. 1864.—69. ovaj položaj bio povjeren jednom enegičnijem učenjaku Mustafa-el-Arusiji. Iza ovoga je bio izabran Muhammed-el-Abbasi. Ova dvojica nisu bili najstariji učenjaci svoga doba niti su bili istaknuti kao najbolji i najznamenitiji nastavnici.

El-arusija je dokinuo mnoge stvari koje nemaju veze sa vjerom i odlučio je bio da pročisti nastavnički zbor i odstrani sve nesposobne nastavnike. Bio je donio odluku da se izradi jedan pravilnik za polaganje nastavničkih ispita. U toku toga rada bude skinut sa tog položaja, a zamijeni ga Šejh-el-Abbasi, koji 1871. god. donese prvi zakon o ustrojstvu Azhera, komu je bio dodat i pravilnik o polaganju ispita.

Hidiv Ismail je nastojao da reformira Azher, da bi tako mogao pristupiti reorganizaciji šeriatskih sudova, pošto dobije spremne i sposobne sudije, koji su trebali biti obrazovani kao i sudije građanskih sudova.

Fethi-paša Zaglul u svome obrazloženju zakona o reformi Azhera kaže:

»Reforme koje je namjeravao da provede hidiv Ismail, imale su za cilj da spreme sposobne šeriatske sudije, te se tim reformama, koje je Seid-paša još bio započeo, taj cilj i postigao. Pošto sudije spomenutih sudova spadaju među ulemu, trebalo je pristupiti reformi Azhera, da se ta potreba zadovolji.«

Ova nastojanja oko reforme Azhera imala su isti cilj, koga je u svom govoru u dvorcu Abidin istakao hidiv Abbas godine 1905. prigodom instalacije novog rektora Azhera šejh Abdurrahman Širbinije. To je onaj poznati govor nakon koga se povukao Šejh Muhamed Abduhu sa svojim prijateljem Abdul-kerim Selmanom iz upravnog vijeća Azhera. Hidiv Abbas je tada -- kako to piše u prvom svesku velike biografije Muhammed Abduhuta — rekao: Vlada od Azhera traži dvije stvari: da u njemu zavlada red i poredak, i na tome će vlada uvijek nastojati, a drugo je obrazovanje i spremanje šeriatskih sudija.

Kako se vidi vlada je sve reforme u Azheru svodila na ovaj cilj, da joj Azher sprema činovnike. Ali Muhammed Abduhu je tražio nešto drugo. On je htio da Azher kao najveću i najstariju naučnu ustanovu potpuno u duhu vremena reformira i povrati mu nekadanju staru slavu i sjaj.

Muhamed Abduhu je smatrao da se narodni preporod može izvesti samo onda, ako se preporodi um i srce narodno sa istinskom naukom i istinskom vjerom. Putevi koji će do toga dovesti vode od istinskog vjerskog i kulturnog preporoda. Azher je najplodnije mjesto gdje bi se ova klica preporoda mogla najlakše i najbrže razvijati. Kad život prostruji u Azheru onda će se on brzo razviti u narodnom tijelu i u čitavom islamskom istoku. Šejh Muhamed Abduhu je naročito nastojao da zagrije hidiva Abbasa drugog za ove reforme, koje bi trebalo po njegovom mišljenju najradikalnije provesti, da se tako probudi islamski istok, jer je Azhar naučni centar u koji svi muslimani upiru svoje poglede na raznim stranama Istoka. Svojim neumornim nastojanjima je bio privolio hidiva da se u Azheru provedu najradikalnije reforme.

Hidiv je potpuno slušao savjete Muhamed Abduhuta i sa najvećom odlučnošću je pristupio radu oko reforme Azhera prema njegovim uputama. Sedmog redžeba 1612. god. ili 1895. izađe ukaz hidivov po kome se uspostavlja Upravno vijeće Azhera, a za njegove članove se postavljaju Muhamed Abduhu i Abdul-kerim Selman.

Upravno vijeće je počelo odmah da provodi najnužnije reforme i da odstranjuje sve što je smetalo pravilnom razvitku ove visoke naučne ustanove. Doneseni su novi nastavni planovi i propisani razni pravilnici po kojima se ima nastava razvijati u ovoj visokoj naučnoj ustanovi.

Za vrijeme dok je u Azheru bio Muhamed Abduhu u toj staroj i oronuloj ustanovi je prostrujao nov i bujan život i nastao je velik preokret i napredak u svim naučnim disciplinama kako vjerskih tako i svjetskih znanosti. Naročito su njegova predavanja bila od velike i neprocjenjive važnosti i ta njegova predavanja su donijela Azheru neku naročitu živost. Njegova su izlaganja na predavanjima upravo gutana, a sadržina njegovih vjerskih predavanja je bila takova, da je on u svojim predavanjima izlagao kako je Islam vjera koja u sebi ne sadrži nikakvih poteškoća i kako se slaže sa ljudskom prirodom i sa razumom. Snažno je naglašavao da su islamska vjerovanja lako shvatljiva i pristupačna i da se ne izdižu iznad ljudskih shvatanja. Nadalje da je Islam učvrstio principe dobra i kreposti potičući ljude na dobrotvornost i donio čovjeku potpunu slobodu.

Šejh Muhamed Abduhu je odgojio nekoliko generacija, koje su nastavile da rade po njegovom uzoru i idu njegovim stopama. Njegovo ime je bilo visoko uzdignuto na horizontu i bilo je utjelovljenje preporoda koji će narod spasiti iz teške nevolje.

Ali zavist i mržnja njegovih mnogobrojnih neprijatelja iz tabora crnih mračnjaka počela je protiv njega rovariti i spletkariti, pa je radi toga bio prisiljen u martu 1905. podnijeti ostavku na svoj položaj u Azheru, a te iste godine 11. jula je ispustio svoju plemenitu dušu (7. džumadel-ula 1323. godine).

Dopisnik velikog engleskog dnevnika »Deili Chronicle« u svom nekrologu prilikom smrti velikog Šejh Muhamed Abduhuta među ostalim kaže: »Zadnji put sam ovog plemenitog i velikog šejha vidio kako sjedi u jednom malom kabinetu u Azheru. Ovaj kabinet se nalazio u visokoj kuli koja se izdiže iznad trga ove interesantne naučne ustanove.

Svršetak na 5. strani.

Širite „Islamski Glas“!

Odgajajmo djecu u duhu Islama!

Najveća blagodat, koju je Bog dž. š. dao čovječanstvu je sveopća vjera Islam, koja usrećuje sve sljedbenike što se okupljaju pod njegove blagotvorne i spasonosne zrake. Spoznaja Boga i čvrsti iman mora da budu konačni cilj života, to je polazna tačka za sreću i spas u oba života. Svaki onaj koji vjerno u životu primjenjuje savršene istine Islama pobrat će blagotvorne plodove na ovozemnom i u zagrobnom životu. Vjera Islam mora da bude konačni cilj života, ona treba da mu je milija od imetka, života i djece. Da bi islamske ideje došle do izražaja, potrebno je svakom muslimanu koliko mu dozvoljavaju njegove umne sposobnosti da tumači istine svoje vjere a specijalno da ih pravilno razvija i tumači svome mlađem naraštaju. Treba djeci dok njihove mladenačke duše nijesu uprljane grubim materijalizmom i bezvjerstvom razviti smisao za velikim i plemenitim etičkim idejama vjere Islama. Treba mladim dušama razviti smisao o islamskom moralu i etici, da ga oni rukovode kroz čitav život, treba im uliti smisao za sve ono što je islamsko. Jer dijete odgojeno u duhu Islama kada stupi i u životnu borbu, moći će se oduprijeti i odhrvati svim udarcima. Islamski moral i islamski kućni odgoj koji mu imaju podati roditelji, moraju biti životni kompas, koji će ga uvijek dovesti sreći i miru na ovome svijetu, a logično tomu i u zagrobnom vječnom životu. Nažalost kod na se vrlo malo pazi na odgoj djece, koja su prepuštena sama sebi, a u najviše slučajeva ulici koja u njegove mlade ćelije utka sve poroke savremenog života, koje koče njegov moralni, etički i umni razvitak. Ljudi su upućeni na stvaranja svakidanjeg života i zato vrlo malo polažu na odgoj svoje djece u kući kao i kasnije kada polazi u osnovnu ili srednju školu. Kada mi danas pogledamo na žalosni i slabi islamski odgoj muslimanske omladine, moramo da padamo u razočaranje i u čudu se pitati, kakvi će oni biti članovi svoje zajednice. Naročito se ovdje mora podvući na jednu žalosnu činjenicu, a ta je, da mnoga djeca dok su u osnovnoj školi ili u zabavištima, prime mnoge protuislamske običaje i mane, koje kasnije u životu primjenjuju. Naročito podvlačimo dječja zabavišta, zatim mnoge neislamske škole, koje pohađaju muslimanska djeca, a da se ni najmanje ne vodi o tom računa šta se djeci predaje i šta se u mladim nevinim dušama razvija. Kairski »El-Feth« u jednom od posljednjih brojeva iznosi jedan odličan članak u kome upozorava sinove Islama na pohađanje misionarskih škola, koje svaki dan niču u islamskim zemljama, koje su u apsolutnoj većini nastanjene muslimanima. Cilj otvaranja misionarskih škola po islamskim zemljama svakome je jasan. Katoličku i uopće kršćansku propagandu po svim islamskim zemljama izdašno pomažu laičke vlade evropskih zemalja. Misionari pod firmom kulturno-prosvjetne misije usisavaju svoje ideje i u islamski svijet uturaju kršćanske ideje, a nažalost muslimani to mirno posmatraju.

Analizirajući ovo »El-Feth« veli, da je njima cilj brisanje islamske individualnosti, da zatru put islamskoj nauci.

U Jerusalemu »Naučni islamski vjerski zavod« povodom nastupajuće nove školske godine izdao je proglas na roditelje, da ne šalju svoju djecu u misionarske kršćanske škole. Mi o ovome moramo trezvenije i ozbiljnije misliti, jer mi svaki dan bilježimo porazne činjenice kada putem dnevne štampe čitamo kriminale muslimanske omladine, koja je bez ikakva kućnog odgoja prepuštena ulici, bez odgoja. Mi svaki dan zbog nekih loših pojava, koja se javljaju u našoj sredini bivamo razočarani zbog naše nemarnosti. Tako u prošlom broju »Islamskog Glasa« kada sam pročitao članak o nošenju kapa od strane muslimanskih gimnazijalaca u jednom našem mjestu, razočarao sam se. Žalosno je zar ne, da se danas u dvadesetom vijeku, vijeku kada se na sve strane pjevaju pjesme o vjerskoj toleranciji, nađe intelektualaca, koji vrijeđaju vjersku osjetljivost muslimana i zabranjuju im nositi fesove kao tradicionalnu nošnju, koju su im nosili djedovi i očevi, a i oni danas nose. Još je žalosnije ako se podvuče činjenica, da mjerodavni i pozvani faktori u tom mjestu savršeno mirno posmatraju, ne vodeći ni najmanje računa o tom, kako se ruše tradicije muslimana.

Nama je potrebno da povedemo ozbiljnijeg računa o odgoju naše muslimanske omladine. Ono što im zavode roditelji, noseći kroz čitav život i prema islamskom odgoju, zavisit će njihov uspjeh u životu. Nama su potrebna i česta islamska zabavišta, a potrebni su nam i pravi odgojitelji i u školama i u zabavištima, koje će rukovoditi plemenite pobude, da muslimanskoj djeci nakaleme etičke i moralne principe Islama.

Samo tako radeći moći ćemo dobiti nagradu Svevišnjeg Boga. Naša je dužnost da odgojimo naš islamski podmladak u duhu Islama i da od njih učinimo prave muslimane!

Lisanuddin.

Muslimani prema skautizmu i sokolstvu

U posljednje vrijeme mnogo se raspravljalo, koja je organizacija bolja: skautizam ili sokolstvo. Raspravljalo se o tome: kuda da ide muslimanska omladina: u skaute ili u sokolske redove? Pokušaćemo da odgovorimo na to pitanje.

Kod nas se Sokolstvo osnovalo kada je najveći dio našega naroda bio pod tuđim gospodstvom i kada smo čekali dan Oslobođenja. Tada je Sokolstvo stvorilo jednu vrstu narodne vojske, koja je imala zadatak, da brani interese našega naroda, i da u odlučnom času stupi u borbu za Oslobođenje. I u prošlom svjetskom ratu naši su sokoli se istakli svojim junaštvom i nisu žalili ni živote dati za spas svoje domovine. Mnogi sokoli koji nisu stupili u borbu sa oružjem, stupili su u borbu sa neprijateljem na drugi način. Svojim držanjem i svojim radom za svoj narod često su puta nanijeli više štete tuđinu, nego oni što su se borili na frontu. Radi toga su mnogi bili zatvarani, proganjani, mučeni i vješani.

Danas smo mi slobodni. Naše granice čuva naša narodna vojska i sokolstvu to više nije zadatak. Njemu se otvara veliko i široko polje kulturnog i prosvjetnog rada i novih borbi. Danas sokolstvo treba da se bori protiv: tjelesne kržljavosti, alkoholizma, nepismenosti, neznanja, nehigijenskih prilika, bolesti, društvene pocjepanosti. Sokolstvo mora da bude zaštitnik rada i mira u ovoj našoj domovini. I sami sokoli uvidjeli su kakav ih zadatak danas očekuje, pa je sokolska župa Mostar prva počela, da provodi ovaj veliki zadatak sokolstva. Ušla je u narod, u sela i tu sa uspjehom provodi svoj novi zadatak. I samo sa svojim novim zadatkom sokolstvo je i danas savremeno.

Još jedna lijepa i korisna velika organizacija je skautizam. Nije mi zadatak, da ovdje iznosim koja je organizacija i čija je ideja bolja. Samo ću reći, da stav muslimana prema jednoj i drugoj organizaciji nezadovoljava. Osjeća se i premalo smisla prema ovim organizacijama i kod onih muslimana, koji su u prvom redu pozvani, da rade za ove ideje.

Sokolstvo i skautizam nije jedno te isto, iako imaju mnogo dodirnih točaka. Ali sokolstvu se može i s higijenske strane zamjeriti, što se sokoli i previše zadržavaju prilikom vježbi u zatvorenim prostorijama. Skautizam traži, da se skaut što više zadržavaju na čistu vazduhu, u prirodi. Sokolstvo preporučuje trezvenost i da se ne puši duhan. Skautizam to odlučno podbija i zabranjuje. Skauti imaju deset svojih zakona, kojih se moraju strogo pridržavati. Deveti skautski zakon kaže: »Budi trezven i ne puši duhan«. Napominjem, da sokolstvo to samo preporučuje, ali ne zabranjuje. Ako se skaut ogriješi o jedan zakon, a naročito o taj deveti, isključuje se iz skautskih redova. Jer ko ni toliko snage nema, da odbaci ono što mu samome škodi, kako će taj imati snage da koristi i pomogne drugome. Sokolstvo zbližava Slavene, a skautizam nastoji da zbliži sve narode i da pobrati omladinu cijeloga svijeta.

Dakle sokolstvo i skautizam imaju mnogo dodirnih točaka, ali ipak ne mogu raditi zajedno. Sokolstvo je nacionalno, u širem smislu slavenska ideja, skautizam je omladinska ideja s devizom: bratstvo svih naroda. Sokolstvo je niklo kod Slavena i znak da je to ideja borbenosti i oslobođenja od tuđina i tutorstva. Skautizam je postao kod Engleza i znak, da je to ideja rada i praktičnosti i da se mora širiti po cijelom svijetu.

U našem narodu još uvijek postoji međusobna nesuglasica koja nam priječi kulturni napredak. Moramo te nesuglasite gasiti. Sokolstvo i skautizam propovjedaju bratstvo, pa zato stupajmo i šaljimo omladinu u njihove redove.

Hamika Ajkić.

Štednja

Prema studiji S. Majlsa.

Kad se više troši, nego što se zarađuje

Ko hoće da iziđe na kraj sa svojim sredstvima, on mora znati računicu. Žene naročito su malo upućene na računanje. Jedva da znaju početne osnove aritmetike; jer njihove učiteljice nalaze da je taj predmet naučni izlišan i nepotreban. One pretpostavljaju i nalaze za shodnije da svoje učenice obuče u jezicima, muzici i geografiji i da im dadu spoljašnji sjaj. To, najzad, može biti dosta važno i imati svoga značenja; ali četiri vida računanja su mnogo važnija. Potrebno je da budući računi jedne domaćice, njeni prihodi i izdaci stoje vazda u skladnosti. Kako će ona znati koliko ima da izdaje za stan, koliko za odijelo, za hranu ili nagradu posluzi, ako nezna vrijednost brojeva i ako nije posvećena u računu. Kako će najzad da kontroliše svoje izdatke i račune bez matematičkog znanja? Neznanje računice prouzrokuje ne samo rasipanje, besmisleno trošenje, nego stvara dosta bijede i nesreće. Mnogo je i mnogo imućnih porodica zbog toga propalo.

Mnogi mladi ljudi zaključe nepromišljen brak.

Desi se na pr. da jedan mlad čovjek ugleda na teferiču kakvo milo, lijepo lice i ono ga zanese i privuče. Zabavlja se; udvara joj se, laska joj i najzad sanja o njoj. Najposle se i zaljubi u nju. Prosi je, ženi se snjom i vodi je u kuću, gdje je tek pozna i vidi u pravoj boji. Sve dotle je »vanredno lijepo i divno« išlo. Mlada žena nikada dotle nije drugačije izgledala, nego mila i dražesna, divna i primamna, slatka i neizvještačena. Ali sad već stupa u drugu sferu života, gdje je muž posvednevno i stalno i to izbliza može da posmatra i gdje ona ima da pokaže šta sve kao domaćica zna i šta vrijedi.

Treba dosta vremena da prođe dok se tako mladi par uzajamno upozna i navikne jedno na drugo. Čak i najsrećniji su muževi došli do sreće, mira i spokojstva u kući ne odmah, nego poslije čitavog niza malih borbi i nesuglasica. Ni muž ni žena ne pokazuju se odmah, u prvi mah u svoj njihovoj potpunosti. Jedna od najsrećnijih domaćica priča, da joj je prva godina bračnoga života bila najnesugodnija. Imala je mnogo da nauči, a uvijek se bojala da što naopako ne uradi. S početka nije znala kako da se snađe i kako da se drži i ponaša. No dobrodušni, iskreni ljudi, koji su vazda dobre volje, najzad bez velikih teškoća dospiju do mirnog i ugodnog života.

Sasvim je drukčije s onim mladim čovjekom koji je svoju ženicu uzeo zbog njenog divnog izgleda i bajnog lica. Oboje su uletili u brak bez razmišljanja, možda s pretjeranim nadama na sreću u braku. Nisu mogli da se izvuku iz uloge ljubavnika i ljubavnice i da postanu muž i žena. Nisu bili spremni da savladaju male nesuglasice i nesporazume, koji postaju uslijed razlika individualnih i oboje se brzo osjete razočarani. Male pažnje i usluge, koje daju draži zaljubljenim ljudima, postepeno se gube i prestaju i lijepa ženica osjeća se zanemarena i naravno zaliva se suzama. A ništa tako neizbacuje ljude iz strpljenja kao suze, koje su bez uzroka ili zbog neznačajnih stvari potekle. Te suze ne budu saučešće nego odvratnost, one stvaraju ogorčenje na obim stranama. Suze su opasno oružje, kojim se ne treba titrati. Kad bi žene umjesto suzama, pokušale prijaznošću i veselošću, mnogo bi bolje postupale. Poneki brak samo je zato nesrećan, što je žena u svojoj osjetljivosti ili nadražljivosti takva, da cijeloj svojoj okolini život zagorčava.

Duhovne sposobnosti su izvjesno vrlo prijatan miraz za domaći život. Ali kako se malo brige i pažnje poklanja njezi tih divnih osobina — nežnosti i veselosti, mnogi život, koji je mogao biti srećan i blagosloven, zagorča se i razori samo zato, što su ljudi naklonjeni srditom i oporom, ljutinom i svađalačkom postupanju, a ono ruši i ubija svaku domaću i drugarsku ugodnost. Dosta puta susrećemo se mi ljudi sa ženama nakostrešeni jedni na druge, kao da smo na se ježevu kožu navukli. I nikad se jedno drugom ne mogu približiti. Ljudi nemogu da se svađaju i otuda u društvu toliko bijede. Radost se pretvara u ogorčenje i cijeli život liči na putovanje gdje čovjek kosim nogama ide preko trnja i čkalja, strnjike i koprive.

U tom slučaju divno, lijepo lice brzo se zaboravlja. Pošto je mladi čovjek izabrao sebi ženu, samo zbog njenog divnog lijepog lica, jer mu je samo ono privuklo pažnju, a to mu i ljubav probudilo, to on ubrzo dolazi do saznanja, da se u svome izboru prevario. A kad mladi čovjek izgubi draž i volju za kuću, gdje se osjeća kao u stanu kod gazdarice — to će on sve više izbjegavati svoju rođenu kuću. Večeri će provoditi van kuće, van domaćeg druga, tješiće se cigaretama, politikom, pozorištem i vinom, ili kakvim drugim pićem; a dotle će bijedno »divno«. lijepo lice postajati sve jadnije i žalosnije, sve će više padati i malaksavati.

Desi se da je brak blagoslovljen porodom. Ali ni otac ni mati nisu načisto, kakav bi odgoj dali svojoj djeci. Dok još dijete počiva u kolijevci, oni ga smatraju kao neku igračku; dok raste smatraju ga za lutku; a čim poodrastu i postanu mladići i djevojke, onda su pravi teret za roditelje. Takav nesrećan bračni par ne doživi ni jedan dan sreće, mirno i sadovoljno. Ako u kući ne vlada nikakva ugodnost, to je cijeli bračni život samo niz malih briga. Gdje nema veselosti, popustljivosti, uslužnosti, uzajamne i saosjećanja, tu se ljubav gasi na obim stranama.

Poslovica veli: »Kad sirotinja ulazi na vrata, tada ljubav izađe kroz prozor!« No ljubav ne izlijeće i ne bježi samo iz sirotinjskog doma; ona isto tako često bježi i iz bogatog doma, gdje nema ljubljenih i veselih srca. Može jedna kuća kiptiti u nakitu i bogatstvu i izgledati ugodno; može imati najljepše sobe i ukrašene odaje, bogatu sofru, pa opet da u njoj ne živi sreća i veselost, radost i zadovoljstvo. Uzrok je taj što nema veselih, vedrih, srećnih lica, koja svijetle od zadovoljstva i radosti. Fizička ugodnost je samo jedan mali sastavni dio blagoslova jednog srećnog braka. Kao što u mnogim drugim prilikama i okolnostima tako i ovdje radost i bol, sreća i nesreća ljudi zavise od njihova moralnoga stanja.

bv.

VEKEND KARTE NA ŽELJEZNICAMA.

19. o. mj. stupila je na snagu izmjena i propisi o nedjeljnim i praznićnim povratnim kartama na državnim željeznicama. Izmjena se sastoji u tome, što će povlastice važiti sada od 11 do 250 kilometara umjesto ranije od 6 do 250 kilometara. Osim toga putnici će moći — ako u vremenu od 12 do 13 voz ne saobraća, koristiti se vozom koji polazi između 11 i 12 sati. Po novoj izmjeni putnici će moći povraćati se na dan nedjelju ili praznik, a ne kao ranije već u subotu. Po novim propisma neće se više lijepiti marke na karte, već će stajati žig željeznički sa natpisom »Wekend«.

KROZ ŠEHER - SARAJEVO:

VAKTIJA

Redžeb 1354. (1935.)

Broj dana	Dan	Oktober	Sunce izlaz s	Sunce izlaz m	Podne s	Podne m	Ićindija s	Ićindija m	Sunce zalazi s	Sunce zalazi m	Jacija s	Jacija m	Imsak s	Imsak m
28	Pet.	25	6	18	11	44	2	36	4	58	6	33	4	29
29	Sub.	26		19		44		35		57		32		31
30	Nedj.	27		21		44		34		56		31		33
1	Pon.	28		22		44		33		54		30		34
2	Utor.	29		23		44		31		52		28		35
3	Srij.	30		24		44		30		50		27		36
4	Čet.	31		25		44		28		48		25		37

»ISLAMSKI GLAS«
Nezavisni, kulturno-prosvjetni i informativni list.
Uredništvo i uprava: Kundurdžiluk ul. bu. 22. I.
Čekovni račun Poštanske Štedionice Sarajevo br. 1600.
Broj 4. Godina I., dne 25. oktobra 1935.

NAŠI MERHUMI.

14. oktobra umro je Muhamed ef. Tosun a na 19. oktobra Avdaga Jabučar. — Rahmetullahi alejhi.

NOVI OMLADINSKI LIST U SARAJEVU.

Početkom novembra će početi izlaziti novi muslimanski omladinski list »Svijest« koji će se štampati u štampariji »Šehić«.

List će izlaziti mjesečno a izdavati će ga jedna grupa muslimanskih omladinaca.

PLAĆANJE PRETPLATE ZA NAŠ LIST.

U mnogo slučajeva izgovaraju se gospoda čitaoci našega lista — kad im se list obustavi — da nisu mogli uplatit pretplatu iz razloga, što su zagubili naš ček, pa se žale na Upravu zašto im je list obustavljen.

Mi toj gospodi poručujemo u koliko nemaju našeg čeka, da na svakoj pošti ima poštanskih čekova, pa je svaki poštovani čitaoc u mogućnosti kupiti ček. za 25 para i sa njime nam poslati pretplatu za list, označivši na općoj čekovnoj uputnici broj našega čeka 1600.

Još jedna mogućnost postoji da se pretplata pošalje, a to je da se zatraži dopisnicom od naše Uprave da mu se pošalje ček što će Uprava lista rado učiniti. Tim mogućnostima za redovno slanje pretplate otpada svaki izgovor da se nije mogla poslati pretplata.

GODIŠNJA SKUPŠTINA
Udruženja trgovaca za grad i srez Sarajevo.

U nedjelju 27. oktobra održaće ovdašnje Udruženje trgovaca za grad i srez Sarajevo svoju skupštinu na kojoj će izvršiti izbor odborskih članova ovog udruženja. Skrećemo pažnju našim trgovcima da ovu skupštinu u što većem broju posjete jer je to od njihovog naročitog interesa. Trgovačka udruženja su važan faktor u razvijanju našeg trgovačkog staleža, pa o radu ovog udruženja treba da povedemo najozbiljnijeg računa.

NOVI ŠEF
dohodarstvenog ureda g. Šemsudin ef. Sarajlić

Odlukom predsjedništva gradske općine postavljen je za šefa sarajevskog dohodarstvenog ureda g. Šemsudin ef. Sarajlić, nadsavjetnik gradske općine. Veseli nas ovo postavljanje g. Sarajlića za šefa dohodarstvenog ureda, jer je izbor pao na osobu koja je ustinu zaslužna i spremna ličnost. Čestitamo.

NEUGODAN ZADAH MILJACKE kod Ćumurije Ćuprije.

Prolazeći alejom do Cara Dušana parka između Principova i Ćumurinog mosta, osjeća se veliki smrad koji dolazi iz Miljacke i na mjestima gdje je plićina uhvatila se trava i oko nje đubrište, iz kojeg udara smrad, pa bi bilo potrebno da se taj kraj Miljacke očisti, kako bi se taj loši zadah uklonio.

Proslava Leilei-Miradža

U prošloj godini Ulema Medžlis je donio odluku, da se svake godine po svim vjerskim i prosvjetnim muslimanskim ustanovama proslavi Lejlei-Miradž kao dan uspomene na naše velike dobrotvore, koji su svojim velikim i zamjernim žrtvama Islamsku zajednicu zadužili da ih poštiva i izrazuje im svoju zahvalnost. Ovo je svakako jedna vrlo pohvalna zamisao koju treba najsrdačnije pozdraviti, ali moramo konstatovati jednu činjenicu da se izvođenju ovog svečanje proslave ovoga dana posvećuje vrlo mala pažnja od mjerodavnih faktora. U prošloj godini ovaj dan po zamisli Ulema Medžlisa a njegovom krivicom nije izveden onako kako bi to ovoj svrsi odgovaralo. I ove godine se dogodila ista omaška. Predradnje za proslavu ovoga dana trebalo je mnogo ranije početi kako bi se mogao željeni uspjeh postignuti. Sa tim predradnjama trebalo je početi najmanje mjesec dana ranije, a ove godine su uputstva za održavanje raznih predavanja i akademija na ovaj veliki dan izdana tek nekoliko dana pred samu proslavu. Razumije se, da se ne mogu postignuti željeni rezultati u ovako kratkom vremenu. Trebalo je provesti sistematsku propagandu u svim muslimanskim krugovima da svi dođu i prisustvuju proslavi ovoga dana i da je što više uveličaju. Moralo se upozoriti sve vjerske organe da pravovremeno spreme podesna prigodna predavanja i da zainteresuju svijet da toga dana dođu svi neizostavno u džamije i vjerske zavode da slušaju ta predavanja i da u njihovim srcima probudi zahvalnost prema velikim dobrotvorima čijom je zaslugom Islam u našim krajevima i učvršćen. To je morala da bude jedna sveopća manifestacija muslimanske dobrotvornosti i požrtvovnosti koja bi u duša svih muslimana ulila spoznaju da će se moći održati samo onda ako budu slijedili tragom svojih pređa koji su im u amanet ostavili vjeru Islam i dobar dio sredstava da je mogu čuvati i održavati. U buduće ovom pitanju bi trebalo posvetiti više pažnje i provesti što bolju propagandu da ovaj dan propagande muslimanske dobrotvornosti što bolje uspije.

»MERHAMETOVA« AKCIJA ZA SUZBIJANJE PROSJAĆENJA.

Već nekoliko puta potezato je pitanje putem naše štampe, da bi se već jednom počelo raditi na tome, da se bar u granicama ograniči svakodnevno prosjaćenje po sarajevskim ulicama.

Da bi se ta rak rana i sramota uklonila sa naše ulice, i da bi se jednom svestranom akcijom poduzelo, i spriječilo prosjaćenje, Upravni odbor našeg vrijednog »Merhameta« zaključio je na svojoj sjednici od 21. oktobra o. g., da poduzme najoštrije mjere prema onima prosjacima, koji više iz športa i dolaženjem na lahak način do zarade — svakodnevno prosjače, dok potrebni i pravi siromasi ne dolaze do izražaja, niti mogu doći, jer profesionalni prosjaci za raznim lukavštinama i smicalicama potpuno su onemogućili potrebne sadake siromaha. Događa se, da mnoge muslimanske žene i ako vrlo mlade, — i sposobne za rad, — maskiraju se u zarove i prosjače sa pozajmljenom iz komšiluka djecom i sa utrškom donose svojim muževima kod kuća koji ništa ne rade, alkoholna pića i mezetluke. Isto tako postoje po periferiji našeg grada naročite škole za djecu, kako treba prositi i kako nastupati i držanje po čaršiji prilikom prosjačenja zauzeti.

Gornji zaključak Upravnog odbora sastoji se u tome, da će izdati otkupne značke sa natpisom »Sadaka Merhametu« (a koje markice su već i u štampi po Din. 0.25, 0.50 i 1.— Dinara) koje će markice prijatelj »Merhameta« kao i prijatelji ove akcije za suzbijanje prosjaćenja moći nabaviti u kancelariji »Merhameta«. Osim toga naročiti povjerenici i odbornici »Merhameta« obići će sve prijatelje »Merhameta« po čaršiji i zamoliti ih, da svaki koji daje sadaku otkupi po potrebi odgovarajući broj otkupnih markica.

Svaki prijatelj »Merhameta« koji ujedno želi sudjelovati u ovoj akciji, — prilikom davanja uobičajene sadake fukarama, — davaće mjesto dinarske vrijednosti otkupne markice, kojom prilikom će svaki darovatelj upućivati sirotinju u kancelariju »Merhameta« u svrhu unovćavanja dotičnih otkupnih značaka.

U koliko se bude koja sirota bilo potrebna sadaki ili bilo nepotrebna, — snabdjela sa sadakom u otkupnim markicama, kancelarija »Merhameta« sa naročitim povjerenicima i odbornicima ispitivati će prilikom unovčenja isprošenih markica pojedinih fukara njihovo stanje, te će prema potrebi i oduzimati višak isprošenih markica i iste davati onoj siroti, koja je zaista potrebna potpori i pomoći.

Pored toga ovom akcijom će se uspjeti, da se oni profesionalni prosijaci, koji svojom drskošću i raznim smicalicama naprose više nego što im treba, — sa ulice uklone, jer će Uprava »Merhameta« od ovakovih prosijaka oduzimati markice i dati im minimum, dok će viškove upotrijebiti onamo gdje treba svakako pritеći u pomoć onoj sirotinji, koja više iz stida i ponosa a više puta i radi bolesti ne može izaći na ulicu i ruku pružiti za sadaku.

Potreba svijesti naših privrednika za zajednicu

U aprilu ove godine, kada je održavana IV. glavna skupština Udruženja trgovaca za grad Sarajevo i srez sarajevski, svi mi koji smo prisustvovali toj skupštini bili smo svjedoci jedne utješljive istine, koju je tada podvukla i mjesna štampa. Na toj skupštini naime kao nikada prije došla je do izražaja visoka svijest i otmjena disciplina muslimanskih članova udruženja, kao nikada prije naši privrednici, trgovci tada su manifestovali svoju svijest zajednice i u privrednom, odnosno staleškom pogledu.

Bič vremena i mnoge druge okolnosti naš islamski elemenat u ovim krajevima upućuju najizdašnijem djelovanju u privredi, mogu čak slobodno reći, uvjetuju tim radom i samu egzistenciju toga elementa, pa polazeći sa toga gledišta, ona gore spomenuta i impozantna manifestacija svijesti naših privrednika samo je ozbiljan korak na tomu putu. Za ovim korakom treba da slijede i daljnji, treba da se to shvaćanje podržaje i razvija do linije, kada ćemo mi u privredi potpuno zauzeti ono mjesto, koje nama i pripada. Treba da nam svima bude jasno da je naša vrijednost u javnome životu onolika, koliki smo faktor kao zajednica u privredi i koliko utjecaja i učešća uopće imamo u našem privrednom životu. Ono što nam danas manjka na kapitalima ili na organizaciji za jedan jači zamah u privredi, to sasada možemo nadoknaditi međusobnom saradnjom, bratskom saradnjom, bratskom solidarnošću i voljom za radom. Prvo za sebe, pa onda i za sve nas ponovno naglašujem onaj gore spomenuti korak trgovaca, koji će imati svoj veliki uspjeh, ako mi i dalje nastavimo sa međusobnim izmjenama misli, koristeći se zato svakom danom zgodom, pa čak i priređujući razne sastanke samo radi međusobnih sporazumijevanja.

Međusobno sporazumijevanje potrostručiće naše snage, nikada nam neće umaći ništa od važnosti u privrednom životu, a da za to ne budemo spremni, nikada nijedan događaj mimo nas neće proći i privredni život u cijelom svom toku ići će onim smjerom, kako se mi budemo sporazumijevali i držali.

Sada, u nedjelju 27. o. mj. pred nama je ponovno skupština Udruženja trgovaca za grad Sarajevo i srez sarajevski, opet jedna prilika kada dolazi do izražaja naša svijest. Vjerujem, da će se na ovoj skupštini ponovno manifestovati naša svijest kao zajednice, naše pouzdanje u vlastite snage i konačno naša odlučna volja za radom i stvaranjem.

Ja ne vjerujem, da će iko od nas i pomisliti, da bi bez njega moglo biti, jer jamačno nema među nama ni jednoga, koji bi samom sebi poricao izvjesnu vrijednost potrebnu za napredak zajednice.

Zato muslimani trgovci grada Sarajeva i sreza sarajevskog u nedjelju 27. o. mj. svi na glavnu skupštinu našega Udruženja, koja je sazvana u sali gradske općine u 8 sati prije podne.

Ahmed Mešinović.

Zapuštenost naših grobalja

Zapuštenost naših grobalja je jedna vrlo ružna slika u našem kulturnom životu. Ako pogledamo naša groblja od reda, vidjećemo da su sva zapuštena, najvećim dijelom neograđena, nišani povaljani itd. Svaki dan prolazimo pokraj tih grobalja i nećemo da ih vidimo. Obijesna djecurija igra se po tim grobljima, stoka pase i ništa nam to ne može da za oko zapne. Postali smo u tom pravcu potpuno ravnodušni. Kao da u tim grobljima ne leže naši pređi. Postali smo nehajni i prema tome, šta će stranac reći o nama, kad dođe i pogleda ova zapuštena groblja. Vakufske vlasti, koje su dužne da o tome povedu računa o tim grobljima se brinu samo toliko da prodaju travu sa tih grobalja ili kakav drugi plod. Inače, da bi se pobrinuli o tome, da se ta groblja od dobivenih prihoda očiste ili poprave, o tome nema ni govora.

Ovaj naš nehaj je vrlo značajan. Gledamo svaki dan, kako se na najružniji način ta groblja i grobovi po njima oskvrnjavaju i to ni malo ne dira u naš hamijet, ali ako se kojim slučajem pokuša da se koje zastarjelo groblje u kome se dugo vremena već ne pokopavaju mrtvaci, korisno upotriebi, da se na njemu podigne kakva zgrada koja će biti od opšte kulturne vrijednosti, onda se nađe hamijetli ljudi, koji se trgnu iz sna i počnu protestirati govoreći da je to protiv šerijata. Kolike li nelogičnosti! Po šerijatu dužni su muslimani groblja držati u redu a kad mi pogledamo naša groblja, onda vidimo da mi o propisima šerijata ne vodimo nikakva računa, nego puštamo da nas ova zapuštenost grobalja grdno sramote. Ali s druge strane kada šerijat dopušta da se jedno zastarjelo groblje iskoristi u opće svrhe koje će donijeti koristi islamskoj zajednici, onda se kaže da je to protiv šerijata. Krasnih zaštitnika šerijata! Dakle, kada treba nešto učiniti u općem interesu zajednice sa ovim grobljima što je po šerijatu dopušteno, onda to ne valja, ali kad treba malo truda posvetiti da se ta sramota ukloni, onda je ljepše pustiti da ta sramota ostane i da nas bruka.

Zađimo malo po našim grobljima pa ćemo vidjeti tako užasnu sliku, da nam se krv sledi u žilama. Ne znamo koga da više osudimo. Ili da osudimo one koji po svojoj službenoj dužnosti moraju o tome povesti računa ili nas sve od reda. Razumije se da smo svi tome krivci. U centru grada, i to u čisto muslimanskim dijelovima viđamo raspuštenu djecuriju kako uništava nišane, ogradu i ostalo. Prolazimo pokraj svega toga i niko ni jedne riječi neće da utroši da bi tu djecuriju poučio ili zatražio da ih se primjerno kazni. U prošlom broju našeg lista govorili smo o groblju na Pirin Brijegu. Nevjerojatna je to slika, u koji je hal to groblje došlo. Ovako što gledati to je prava sramota, koja se ne može podnijeti, pa sa ovim grobljem kao i sa svima drugima treba hitno nešto učiniti da se ona dovedu u red. Kako se ovo groblje nalazi na vrlo zgodnom mjestu za podizanje internata ženske Medrese, bilo bi najzgodnije da ovo već zastarjelo groblje iskoristimo u tu svrhu. Vakuf je tražio posebno zemljište za izgradnju ovoga internata i koliko nam je poznato za ovu svrhu nudio lijepu svotu novaca, pa zar ne bi bilo uputnije, kad se to po šerijatskim propisima dopušta, da se na ovom zapuštenom groblju podigne taj internat koji bi bio u neposrednoj blizini same Medrese.

Skrajnje je vrijeme, da se ovom pitanju povesti veća pažnja, a naročito Vakufsko povjerenstvo kao i džematski medžlis koji su dosada bili potpuno nehajni, treba da odmah pristupe uređivanju ovoga pitanja. To je njihova dužnost o koju se ne smiju oglušiti, a vjerujemo da će buduće Vakufsko povjerenstvo i budući džematski medžlis ovo pitanje najozbiljnije srcu uzeti i učniti sve, da se ovo ružno stanje koje vidimo u našim grobljima, popravi.

POLITIČKI PREGLED:

Fašizam i kriza parlamentarizma

Fašizam nije nikakva originalna ideja koja bi mogla dobiti mjesta u historiji političke ekonomije kao neka samostalna doktrina. Fašizam je jedna akutna bolest poratnog društvenog organizma, vremenske i lokalne prirode. Fašizam je neka kombinacija skrparena od kapitalizma, pseudo-socijalizma i otrcanog šovenizma. Ona se je pojavila u pakosnim ambicijama očajnih defetista i dešperatera, koji nisu mogli da se uhvate u kolu ni sa kapitalistima, ni sa socijalistima. Najplodnije tlo za fašističko sjeme jesu deklamirani elementi i nesvjesne mase koje su se razočarale o kruti kapitalizam koji škrtari i obmanjujući socijalizam, koji mnogo obećaje a malo daje. U zemljama razumnog kapitalizma i radikalnog socijalizma kao što su Engleska i Rusija, fašizam nema mjesta.

Fašizam se je najprije rodio u državama koje nisu zadovoljne sa svojom ulogom jednakosti u svijetu, i narodima koji boluju od imperijalističke megalomanije.

Izvjesni uspjesi koje su fašiste postigli u svojim zemljama, nisu zasluge njihove ideologije, nego discipline koja vlada u njihovim vojnički organizovanim redovima i neosporivog autoriteta njihovih vođa kojima svi podređuju svoju volju.

U staro doba državom su upravljali vladari u sporazumu sa velikodostojanstvenicima, plemstva i svetenstva. Treći stalež t. j. seljaci, radnici, trgovci, zanatlije i njihova inteligencija morali su samo da slušaju i pokoravaju se samovolji vladara i njegovih saveznika. U 18. stoljeću Francuzi su bili najprosvjećeniji narod svijeta. Oni su prvi došli do svijesti i saznanja da takav društveni poredak ne valja. God. 1789. građani Pariza iz trećeg staleža dogovoriše se i podigoše narod na uzbunu. Razoriše zloglasnu tvrđavu Bastilju, zarobiše kralja i svečano proklamovaše pravo svakog čovjeka na slobodu, pravdu i jednakost pred zakonima. Da bi to pravo obezbijedili ustanoviše stalnu narodnu skupštinu po ugledu na engleski parlamenat. Parlamenat je najveća tekovina revolucije.

Kasnije to su učinili i drugi narodi Evrope i dobili ista ustavna prava za sve staleže društva. To je bilo prvo praskozorje za narodnu vladavinu, a prvi sumrak lične samovolje i tiranije. Ali to još nije bio svitak dana za siromašni radni narod, niti se je ugasila zvijezda nasilnika. Bogataši iz pobjedonosnog građanstva ujediniše se sa plemićima i svešteniclma i produžiše svoju vladavinu sa nešto ograničenim pravima. Ta prava u toliko se ograničavaju u koliko siromašni radni narod dolazi do svoje klasne svijesti i političkog saznanja, kojeg je on sticao postepeno, blagodareći ustavnim pravima i parlamentom. Danas u svijetu postoje naročite radničke i seljačke partije sa izrađenom ideologijom koje tu svijest bude i to saznanje šire i upućuju radni narod k osvajanju državne vlasti. Njihov uspjeh ovisan je od iznalaženja jedne zajedničke platforme za radnički i seljački pokret, te ispravnosti taktike koju budu primjenjivali. Glavni ideolog savremenog radničkog političkog pokreta je Karl Marks (1818.—1883.).

Socijalisti izbegavajući nagle skokove i prevratničke mjere, prepuštaju proces evoluciji, ljubomorno čuvajući dosadanje tekovine i izvojevana politička prava radnika, koje buržoazija sužava nastojeći da putem socijalnog zakonodavstva ublaži njihove nevolje. I komunisti i socijalisti pozivaju se na Marksa, koji je bio u isto doba i teoretičar i praktičar. Sa Marksom socijalizam silazi iz utopističkih sfera i prilazi na praktičan i eksperimentalan domašaj. Od tada klasni radnički pokret postaje samostalan i pokazuje tendenciju da se posve emancipuje od građanske nacionalne ideologije. Iza rata ovaj pokret nalazi još pogodniji teren, postaje aktivniji i agresivniji ,počinje osvajati šire slojeve radnog naroda. U tim svojim pozicijama ugrožene građanske partije prihvaćaju se raznih reakcionarnih mjera i javlja se kriza parlamentarizma. Tim reakcionarnim mjerama i raznim izbornim sistemima parlamentarizam se kompromituje i javlja se pokret koji ide za tim da ga zamijeni sa fašističkim korporativnim i autoritativnim režimom. Nosioci ovog pokreta su obično intelektualci angažovani u službi kapitala. Dakle kriza parlamentarizma nastupila je tek onda, kada se je radnička klasa pojavila na parlamentarnoj pozornici kao dorastao partner i opasan rival buržoazije. Ta kriza ne dolazi od toga, što parlamenat i demokratija ne valjaju i što su se preživili, nego zato što je radnička klasa postala punoljetna pa traži svoj udio u državi koji joj pripada i kojeg joj kapital osporava. Taj spor identičan je sa onim historijskim, vođenim između građanske buržoazije i feudalnog plemstva. Ishod toga spora kakav god bio u interesu je svih muslimana da se stave u obranu pravog parlamentarizma i nepatvorene demokratije, a to je i u skladu sa njihovim tradicionalnim ponosom i ljudskim dostojanstvom.

Odstranjivanjem fašističke gube i parlamentarne krize, pozabavićemo se drugom prilikom kao i razvojem seljačkog političkog pokreta.

E. Bulbulović.

Zločesta Ada

Na stolu vam Ada čuči
Ko na tornju ćuk,
Dok ne dođe tata s štapom
Pa po Adi puk!

Ajde dole sa tog stola,
Fika, faka, tuk!
To ne čine dobra djeca
Ako čini ćuk.

Razbit možeš tu na stolu
Staklen cvjetni krug,
To gle sluši Ado moja
Samo ti na rug.

Al sa stola neće Ada,
Čuči kao ćuk,
A po Adi tata s štapom
Fika, faka, puk!

Sada plače i jauče
Kao noćni ćuk,
Slušat nije tatu htjela
Ko susjedov Vuk.

Sarajevo. Rudolf barun Maldini.

Idejne smjernice JRZ

Govor ministra bez lisnice dra Behmena.

U petak, 19. ov. mj., održana je u Višegradu skupština JRZ, na koju je došao i ministar bez lisnice dr. Šefkija Behmen. Skupštinu je otvorio Jova Barbarez, te je zatim dao riječ izaslaniku JRZ proti Dušanu Komnenoviću. On je istakao, da je JRZ pravi pobornik narodnog jedinstva. Zatim je dao riječ ministru bez lisnice dru Šefkiji Behmenu. On je u svom govoru rekao ovo:

JRZ ne isključuje iz svog društva nikoga. JRZ nije nikakav front, jer front znači borbu, a mi to nećemo. Nama su potrebne velike stranke. Ne smijemo zaboraviti, da je većina pravoslavnih Srba sakupljena oko bivše radikalne stranke, da su Hrvati oko dra Mačeka, bosanski muslimani oko dra Spahe, a Slovenci oko dra Korošca. Spajanjem radikalne stranke, JMO i SLS dobili smo veliku stranku. Naše je nepokolebivo načelo monarhija sa dinastijom Karađorđevića, demokratsko uređenje i da narod može sobom upravljati od ministarstva do općine. Hoćemo, da volja naroda dođe do slobodnog izražaja na slobodnim izborima. Osobito moram naglasiti, da će naša vlada doskora uspostaviti muslimansku vjersku autonomiju ,koju je jedan drugi gospodin, koji se pravio nekim vezirom u Bosni, jednim potezom bio uništio. Mi smo za jugoslavenstvo, koje treba spajati jednu i drugu obalu Drine. Jugoslavenstvo znači ravnopravnost svih građana. Kad ne bude više nikakve razlike između Srba, Hrvata i Slovenaca, između pravoslavnih, katolika i muslimana, bit će ostvarena ova ideja.

Sa skupštine su poslani brzojavni pozdravi Aci Stanojeviću, dru Stojadinoviću, dru Kaluđerčiću, dru Korošcu i dru Spahi.

PRIVREDA:

Potreba izgradnje novog gradskog kolodvora

Rušenjem starog gradskog kolodvora nastala je velika smetnja u dovozu robe u grad. Naročito obzirom na nezgodan teren Špedicije gdje se voće i povrće gradskom električnom željeznicom u grad dovozi. Ovo smeta normalnom saobraćaju pa bi u interesu samog razvitka trgovine u gradu Sarajevu trebalo hitno pristupiti rješavanju ovog važnog pitanja, koje u velikoj mjeri interesuje naše privrednike. Pošto je dokinut dovoz veće količine robe koji je ranije dolazio sa gradskog kolodvora naši privrednici trpe znatno veće izdatke dobavljajući robu u grad putem raznih prevoznih preduzeća. Osim toga i naš radnički svijet mnogo radi toga trpi jer veći broj radnika bio je tu uposlen prevozeći robu sa kolodvora i dostavljajući je raznim trgovcima. Ovo pitanje bi se moglo na vrlo zgodan način riješiti kad bi se podigao novi kolodvor na prostoru više gradske općine, gdje se nalazi jedno vrlo zgodno i podesno zemljište između Miljacke i zgrade gdje se nalazi društvo »Hurijet«. Izgradnjom kolodvora na ovom mjestu privredi bi se učinila velika usluga, a naročito bi to povoljno bilo radi toga, što se u neposrednoj blizini nalaze sarajevske pijace: Baščaršija i Rankovićev trg. Ovo bi pojeftinilo u znatnoj mjeri podvozne troškove, a pošto već ima slijepi kolosjek ne bi ni troškovi oko izgradnje ovog kolodvora bili naročito veliki. Osim toga pružila bi se mogućnost zarade našim radnicima kojima sada hljeb iz usta otimaju razne Špedicije. Izvođenjem ovoga posla naša Gradska općina učinila bi veliku uslugu našoj privredi a to bi bio jedan rentabilan posao, od koga bi naša općina imala i lijepe materijalne koristi. Vjerujemo, da će današnje gradsko vijeće ovom pitanju posvetiti punu pažnju, koje je od naročitog interesa za naše građanstvo i da će nastojati da ga što prije izvede.

POTREBA SAKUPLJANJA SJEMENJA OD TIKAVA.

Kako je zabranjen uvoz sjemena uljarica u našu Kraljevinu nastala je sve veća potražnja za sjemenjem uljanog bilja. Pošto sjeme od tikava (bundeva) sadrži od 20 do 25 posto ulja, uljari ga traže, te mu je cijena povoljna, a kreće se oko 200 dinara za 100 kilograma. Zato upozorujemo sve one, koji rade sa tikvama, bundevama) da sjeme skupljaju i suše ga, pošto će ga moći uz povoljnu cijenu i unovčiti. Naročito na ovo upozoravamo naš seljački svijet da sačuva i suši sjeme od tikava, jer ga mnogi zajedno sa tikvom daju marvi.

GLAVNI GODIŠNJI VAŠARI U BOSNI I HERCEGOVINI.

Na dane 31. oktobra i 1., 2. novembra, održat će se veliki godišnji vašar u Srebrenici. Ovaj je vašar čuven radi dogona dobro ugojene stoke. Na vašaru se može izložiti svakovrsna roba.

U Bijeljini će se također održati vašar na dane 6., 7. i 8. novembra ov. god., na koji će se moći dotjerati svakovrsna stoka iz zdravih krajeva, kao i druga roba, te životne namirnice.

Na ovom bijeljinskom vašaru, neće se moći unaprijed rezervisati mjesta za izlaganje robe, već samo na dan uoči vašara po redu kako se ko prijavi.

Kako na oba ova vašara dolazi priličan broj kupaca i izlagača, vjerojatno je da će poslovi biti dosta dobri.

AUTOBUSNA PODUZEĆA I PROMETNI POREZ.

Na pitanje jedne finansijske direkcije da li imaju autobusna preduzeća plaćati prometni porez, donijelo je ministarstvo finansija pod broj 63747-III. slijedeće rješenje:

Prema odredbama napomene 1. uz tar. br. 100 taksene tarife zakona o taksama koja je bila u kreposti do 1 travnja 1935, »automobili, koji prevažaju putnike bili su oprošteni od plaćanja poreza na poslovni promet od 1. siječnja 1933. Pod automobilima imadu se također razumjeti i autobusi, dakle se i na njih proteže ovaj oprost s odredbama čl. 8. točke 11 zakona o općem porezu na poslovni promet. Uredbom pako od 29. ožujka 1935. ponovno je određeno, da se autobusi opraštaju od općeg prometnog poreza od 1. siječnja 1935. Iz ovih dviju odredaba jasno proizlazi, da autobusi ne mogu plaćati već od 1. siječnja 1933. ovaj porez«.

PRIJAVU KUĆARINE ZA 1936. G.

Ministarstvo finansija odredilo je da se prijave kućarine za 1936. godinu imaju podnijeti u roku od 16. oktobra do 14. novembra 1935. Tko ne podnese svoju prijavu kod nadležnih poreznih uprava do 14. novembra o. g. plaća povrh poreza 3 posto osnovnog poreza u ime kazne. Ako se prijava ne podnese ni u roku od 8 dana nakon uredovnog poziva za podnošenje prijave, tada kazna iznosi 10 posto osnovnog poreza.

UPOZORENJE LOVCIMA!

Temeljem propisa § 26 Zakona o lovu mora svaki lovac, koji prodaje divljač ili njezine dijelove ili kože od divljači dokazati uvjerenjem porijeklo divljači. Kupci će moći divljač kupovati samo od onih prodavača, koji mogu dokazati porijeklo divljači sa ovakovim uvjerenjem.

Divljač za koju prodavač ne bi mogao dokazati uvjerenje o porijeklu, nadzorni će organi zaplijeniti i predati javnom licitacijom.

Tko bude prodavao ili kupovao divljač bez uvjerenja biti će kažnjen po § 36. Zakona o lovu sa 50—500 dinara globe ili zatvorom od 1—14 dana.

NABAVKA 50 ŠINJELA.

Uprava policije u Sarajevu, raspisala je ofertalnu licitaciju za nabavku 50 komada šinjela za svoje organe. Oferte taksirane sa 100 dinara, primaju se do 25. novembra ov. god.

Uslovi kao i druga obavještenja mogu se dobiti u sobi br. 28. II. kat.

Pohvalan gest uprave policije u Skoplju

Službeni list Vardarske banovine »Vardar« od 10. oktobra o. g. donosi članak pod naslovom» **»Uprava policije u Skoplju će propisat cene životnim namirnicama«**, pa kaže:

»U vezi sa naglim, često bezrazložnim poskupljivanjem cijena životnih namirnica u Skoplju, Uprava policije će u najskorijem vremenu, u smislu § 150 stav 2. Zakona o radnjama, propisati cjene slijedećim namirnicama: hljebu od brašna br, II, br. IIIb i IIIc, zatim mesu govеđem, telećem i ovčijem«.

U vezi s tim Uprava policije obratila se Udruženju trgovaca u Skoplju sa molbom za mišljenje, prije nego što odredi cijene životnih namirnica. Nesumnjivo, da će ova mjera vlasti osujetiti dalnje bezrazložno poskupljivanje cijena životnih namirnica, kojima će većina građanstva u današnjim privrednim okolnostima i onako s teškom mukom uspjevati da se snabdije. Isto je tako nesumnjivo, da će poduzete mjere biti efikasne samo ako bi se neprekidno vodila stroga i energična kontrola od strane organa vlasti.

Kako je isti slučaj i kod nas u poskupljivanju raznih artikala bilo bi potrebno da se i kod nas u tome smislu postupi. Ovo je potrebno tim više, što je i kod nas u velikoj većini sirotinja, koju poskupljivanje životnih namirnica baca u težak položaj.

Halifa Hazreti Ebu-Bekir

(Nastavak.)

ŽIVOTOPIS EBU-BEKIROV.

Ebu-Bekir je sin Kuhafetov, a majci mu je bilo ime Ummul-hajr Selma kći Sahrova. Rodio se dvije godine kasnije »slonove godine«. (572 po Isa a. s.). U mladosti je primio lijep i savršen odgoj. Bio je bogat i pomagao je nevoljne. Kurejševići su ga jako voljli, jer je poznavao njihovo rodoslovlje kao niko drugi. Družio se sa Božjim Poslanikom prije nego mu je objava stigla. Kada je Svemogući Bog odlikovao Muhammed Alejhisselama sa poslanstvom, Ebu Bekir je bio prvi čovjek koji mu se odazvao. U njegovom primanju i stupanju u Islam Božji Poslanik je rekao: Svakoga koga sam pozvao da primi Islam pokazivao bi krzmanje i neodlučnost, ali kod Ebu-Bekira toga nije bilo. On je imao velikih zasluga pozivajući svijet u Islam. Kad su zlostavljanja mekanskih pogana prešla svaku mjeru bio je odlučio iseliti se u Abesiniju, ali ga od toga odvrati Ibnud-dagne, starješina plemena Kare, koji se kod Kurejševića zauzme, te mu oni obećaju da će ga pustiti na miru uz uvjet da javno ne klanja namaz. Ali kad kasnije nije mogao da nađe nikakva izlaza da ovaj za sebe teški uvjet otkloni, on se odreče zaštite Kurejševića i zadovolji se da i njega zlostavljaju kao i ostalu njegovu braću. Kad je Božji Poslanik selio iz Meke u Medinu zapade ga velika čast da bude Njegov drug, te je tako i u Kur'anu spomenut kao drugi drug u pećini na brdu Sevr. Poslije hidžreta učestvovao je u svima zgodama i događajima u kojima se razvila mlada islamska zajednica, te nije izostao ni iz jedne vojne koju su morali muslimani voditi. Bio je zastavnik na vojni Teruk a devete godine po hidžretu Muhamed Alejhisselam ga odredi kao vođu hadža te su hadžije te godine pod njegovim zapovjedništvom izvršili hadž. Pošto se Božji Poslanik razbolio naredio mu je da mjesto Njega bude imam pred džema'atom.

Svoju odlučnost i istinsku odanost Ebu-Bekir je pokazao prema Božjem Poslaniku u vojnoj ekspediciji Usametovoj.

Prije nego je Božji Poslanik obolio, bio je organizovao jednu kaznenu vojnu ekspediciju, koju je bio odredio, da pošalje u Siriju, gdje je u vojnoj na Muti bio poginuo Zejd-bin-Harise sa svojim drugovima. U ovoj vojnoj ekspediciji su sudjelovali Ebu-Bekir, Omer i mnogi drugi ashabi. Kad je ova vojna ekspedicija trebala da napusti Medinu razboli se Božji Poslanik i ova se vojska zadrži izvan Medine sve do smrti Božjeg Poslanika, kada je priznala Ebu-Bekira za halifu i izrazila mu vjernost. Tada su počele pristizati vijesti da su se mnoga plemena odmetnula od Islama, pa je govoreno da se odgodi odlazak ove Usametove vojne ekspedicije, da bi se mogla upotrijebiti protiv odmetnika. Ebu-Bekir se ovome žestoko opirao i najenergičnije tražio da se ova vojna ekspedicija pošalje onako kako je to bio Božji Poslanik odredio. Nije dozvolio da se ova odluka Božjeg Poslanika ne izvrši, naročito da se radi toga nebi pružila prilika svijetu da govori o tome, kako se odluke i zapovijedi Božjeg Poslanika ne izvršavaju, a naročito još i radi toga što je Alejhisselam za vrijeme svoje bolesti nekoliko puta izjavio da se ova vojna ekspedicija mora poslati. Govoreno mu je da zamijeni mladog Usameta kao vojskovođu sa nekim starijim i iskusnijim vojskovođom, ali se na to žestoko naljutio govoreći: »Zar da Ebu-Bekir svrgne onoga, koga je Božji Poslanik postavio.« Naročito je oštro istupio protiv hazreti Omera koji mu je to u društvu sa nekim Ensarijama predlagao, rekavši mu: »Omere, teško tebi, Božji Poslanik ga postavio na taj položaj, a ti meni naređuješ da ga ja svrgnem«. Pošto je Omer bio u sastavu te vojne ekspedicije, a kako je njegovo prisustvo bilo od prijeke nužde u Medini da pomogne Ebu-Bekiru, ovaj kao halifa nije htjeo sebi dopustiti da samovlasno postupa i Omera bez dozvole i znanja vojnog zapovjednika Usameta ostavi u Medini, nego zatraži od Usameta i zamoli ga da mu Omera kao svog podčinjenog vojnika ostavi u Medini, što je Usamet i učinio. Ovo je jedan veliki dokaz poštovanja autoriteta vlasti. Zapravo ovo je poštovanje odluke i zapovijedi Božjeg Poslanika, jer je Ebu-Bekir želio da ova zapovijed bude potpuno izvršena, pošto je Usameta bio postavio jedan nenadmašivo veći autoritet od njega, čiju je odluku on morao potpuno da izvrši.

Kad je Ebu-Bekir ispratio ovu vojnu ekspediciju, dao je vojnicima ove savjete i preporuke:

»Ne činite izdajstva i nevjere, ne činite nasilja! Nemojte mrcvariti! Ne ubijajte male djece, staraca i žena! Ne uništavajte palmi i nemojte ih spaljivati! Ne sijecite plodnih stabala. Koljite stoke, govoda i deva samo onoliko koliko vam je za hranu potrebno. Na svom putu ćete proći pokraj ljudi koji su se povukli u samostane, ostavite ih u miru. Naići ćete na ljude, koji će vam u posudama donositi razno jelo, pa kad budete nešto od toga jeli spomenite Božje ime«.

Ova vojna ekspedicija pod Usametovim vodstvom uspješno se borila u Siriji gdje se zadržala četrdeset dana u području koje je bilo naseljeno od velikog arapskog plemena Kuda'a.

(Nastavit će se.)

Nova uredba o klirinškim uputnicama

Na predlog Ministra Financija propisana je nova Uredba o krilinškim uplatama za inozemstvo, koja je obnarodovana u službenim novinama od 19. o. mj., te je prema tome istog dana stupila i na snagu.

Kako ima priličan broj našega svijeta koji stoji u trgovačkim vezama sa inozemstvom, donosimo u cijelosti tu novu Uredbu, koja je od interesa za naš poslovni svijet.

Na osnovu § 63 Finansijskog zakona za 1934/85 godinu produženog odredbom § 7 Zakona o budžetskim dvanaestinama za mjesec: avgust, septembar, oktobar, novembar i decembar 1985 i januar, februar i mart 1936 god., Ministarski savjet, na predlog ministra finansija, propisuje ovu

UREDBU

o klirinškim uputnicama.

Član 1.

Klirinška uputnica je isprava, koju izdaje Narodna banka Kraljevine Jugoslavije, a koja pretstavlja izvještaj korisniku o izvršnoj uplati u stranoj moneti za njegov račun kao i njegovo pravo da protivvrednost te uplate primi na Blagajni Narodne banke u dinarima u svemu saobrazno odnosnim sporazumima o platnom prometu sa pojedinim inostranim zemljama.

Član 2.

Od trenutka izdanja klirinške uputnice pravo na naplatu protivvrednosti u dinarima sume položene u stranoj moneti, saobrazno pojedinim sporazumima ima vlasnik klirinške uputnice, odnosno lice koje urednim nizom prenosa na uputnici bude dokazalo da je postalo njen sopstvenik.

Član 3.

Propisi mjeničnog Zakona od 29 novembra 1928 godine primjenjivaće se analogno na klirinške uputnice ukoliko nisu u protivnosti sa propisima Uredbe.

Član 4.

Klirinška uputnica sadržava ove bitne sastojke:

1) iznos strane valute;

2) broj hronološkog reda za isplatu u dinarima;

8: ime korisnika;

4) naznačene inostranog instituta kod koga je uplaćen iznos u stranoj valuti;

5) označenje načina isplate u dinarima;

6) datum izdanja;

7) potpis Narodne banke.

Član 5.

Izdanje klirinških uputnica podleži plaćanju takse, ravne taksi koja se plaća za izdavanje čekova (T. br. 36 taksene tarife Zakona o taksama).

Član 6.

Ova Uredba stupa na snagu od dana obnarodovanja u »Službenim novinama«*)

Br. 1809/VIII

5 oktobra 1935 godine

Beograd

(Slijede potpisi ministara)

*) »Službene novine« br. 237-LVIII, 14. oktobra 1935.

Nova uredba o zaštiti zemljoradnika stupila je na snagu

U službenim novinama od 19. ov. mj. obnarodovana je nova Uredba o zaštiti zemljoradnika, te je prema tome istim danom stupila i na snagu.

Ova nova uredba ima 20 čl. Stupanjem na snagu nove Uredbe, prestaju važiti sve ranije uredbe o zaštiti zemljoradnika.

Prema novoj Uredbi plaćanja počimaju od dana 16. novembra ov .god. u 12 godišnjih otplatnih obroka prema postojećem planu. Prvi obrok ima se platiti najdalje do 15. novembra 1936. godine. Prema tome prvi obrok se ima platiti u roku od jedne godine dana.

Otplaćivanja će se vršiti po planu A .i B., kako slijedi:

Otplatni plan A.

Na bazi ukamaćenja sa 4.5% plaća se kroz 12 godina počev od 15. novembra 1936. godine anuitet (godišnji otplatni obrok) označen u skrižaljci za svakih 100 dinara duga:

God.	Glavnica	Anuitet	4.5% kam.	Otplata duga	Ostatak duga
1	100.—	6.—	4.50	1.50	98.50
2	98.50	7.—	4.43	2.57	95.93
3	95.93	8.—	4.32	3.68	92.25
4	92.25	9.—	4.15	4.85	87.40
5	87.40	11.—	3.93	7.07	80.33
6	80.33	11.—	3.62	7.38	72.95
7	72,95	12.—	3.28	8.72	64.23
8	64.23	13.—	2.89	10.11	54.12
9	54.12	14.—	2.43	11.57	42.55
10	42.55	15.—	1.91	13.09	29.46
11	29.46	15.—	1.33	13.67	15.79
12	15.79	16.50	0.71	15.79	—.—
		137.50	37.50	100.—	

Za dio duga ispod 100 dinara plaća se anuitet u srazmjernoj visini.

2. Ostalim vjerovnicima za vrijeme počev od 16. novembra 1935. god. u 12 godina godišnji otplatni obrok (anuitet) prema priloženom planu B. Prvi anuitet ima se platiti najdalje do 15. novembra 1936. godine, a ostali najdalje do 15. novembra svake naredne godine.

Otplatni plan B.

Na bazi ukamaćenja sa 1% plaća se kroz 12 godina počev od 15. novembra 1936. godinu anuitet (godišnji otplatni obrok) označen u skrižaljci za svakih 100 dinara duga:

God.	Glavnica	Anuitet	1% kam.	Otplata duga	Ostatak duga
1	100.—	4.—	1.—	3.—	97.—
2	97.—	5.—	0.97	4.03	92.97
3	92.97	6.—	0.93	5.07	87.90
4	87.90	7.—	0.88	6.12	81.78
5	81.78	8.—	0.82	7.18	74.60
6	74.60	9.—	0.75	8.25	66.35
7	66.35	9.—	0.67	8.33	58.02
8	58.02	10.—	0.58	9.42	48.60
9	48.60	10.—	0.49	9.51	39.09
10	39.09	12.—	0.39	11.61	27.48
11	27.48	13.—	0.27	12.73	14.75
12	14.75	14.90	0.15	14.75	—.—
		107.90	7.90	100.—	

Za dio duga ispod 100 dinara plaća se anuitet u srazmernoj visini.

Osman „Gladan"

(priča »Islamskog Glasa«)

(Svršetak).

Nijesam te odavno vidio... Evo ti »banovac«, pružajući Osmanu srebrenjak reče stari Halilaga.

»Neću! Meni netreba srebro ni zlato. Za vas je mal... Osman je gladan, njemu treba hljeba. Zlato se ne nosi na onaj svijet... Meni netreba ovaj svijet. Za vas su pare Ovaj pokvareni mahlûkat za mene je ništa, pa ništa!« završi Osman.

Oči su mu već pokrvavile i tresao je šlagiranom nogom. Tako je Osman obilazio gradom i ružio i psovao čaršiju s obje strane, a ona se najvišim dijelom smijala.

Neki od njih pao bi u dublju misao. Osman bi ga potsjetio nečemu, što bi ga bolilo i peklo u srcu. Pokučio bi mu paru, a Osman je odbijao kao crkavac od sebe. On nije vjerovao u nju. On je živio na nasušnom hljebu. Njegov stomak odavno nije poznavao masna zalogaja. Lutao je tako dok nebi zastudilo, da se ponovno povuče u svoj čardak sit ovog dunjaluka, a gladna stomaka.

III.

Dok je sjever svojim zviždukom narušavao noćni mir, dotle je Osman »Gladan« snivao o ljepotama onog svijeta. Dok su pijanke u kasabi trajale duboko do u noć Osman je »žedan« u ćošku svog starog čardaka teško disao. Klepet ploče sa čardaka na avliji bi ga prenuo. On bi psovao, a odmah zatim uzdahnuo:

»Jallah!« Pokazao bi mu se kroz san njemu po koji mrzak čovjek iz čaršije. Sinuo bi, uhvatio za štap i mlatio s njim po hajatu. Pri tom bi prosto pao u agoniju i raskrivio bi se:

»Ah! Lopovi!.. Ćafiri!.. Osman će vama suditi. Bog će vama suditi. On je velik... Vi ste mene izludili... Vrijeđali... Gonili kroz iglene uši... Osman će Allahu zaplakati... U džehennen, dušmani zakleti!« i t. d.

Koliko sve riječi svaki put upućenih čaršiji, svijetu za njega pokvarenu, bi Osman izrekao za noć, dok ne bi usnuo cvokoćući zubima od studeni.

IV.

Sasvim rano na sabah ustao bi Osman. Obišao po nekoliko puta svaki zakutak kuće. Kad bi sunce prosulo svoje zrake po kaldrmi njegove avlije otvorio bi vrata što je bio znak njegovim dobrim komšijama, da je gladan, a oni bi donosili samo hljeba, jer drugo nije ni uzimao. On nije moljakao. On je sa nekim potpunim pravom očekivao pomoć bogatih. Kad je imao, davao je objeručke.

Tako su prolazili dani. Njegovo jedino zanimanje bilo je ishranjivanje ptica. Eno već jata vrana, vrabaca i golubova šćućureni čekaju Osmana, kad će da se pokaže na avliji, te da po kaldrmi izmrvi komad kruha, a one, da slete uz njegov blagoslov, pa da se okrijepe na ovoj studeni. On ih je samo posmatrao, govoreći:

»Ptice moje!... Božji stvorovi... Nećete vi pokrepati, dok je vašeg Osmana »Gladna«. Allah će mene dženetom nagraditi, ptice moje... «

Svakim danom bi se redala ista slika, samo ako je Osman imao hljeba. Bilo je dana, kad bi i on i one njegove ptice uzaludno čekale i tako bez mrvice hljeba povukli se u svoje jazbine gladni, da prospavaju noć sa uzdanjem u bolji dan.

V.

Takove jedne gladne noći obori se veliki pljusak s neba, popraćen strašnom olujom poput orkana. Nebo se bijaše rastvorilo, da ispusti iz sebe svu bujicu na zemlju. Drvlje je strašna bura savijala, lomila. Krovovi su letili, a zgrade trošne ostajale šuplje. U Osmanovom čardaku čula se tiha i isprekidana molitva i često hroptanje, zatim po koji urlik Osmanova glasa. Još jedno veliko zavijanje u zraku uz strašan zvižduk vjetra, prolomi se užasni tresak, ta, a, a! Osmanov se krov jednim dijelom sklizne, a sredina čardaka proguta ploču krova i sjuri je na mjesto, gdje se Osman bijaše podvukao pod svoj gunjac. Jedan jak uzvik: »Jallah!« Osmanovo tijelo bi prekrito pločom. Samo pukim slučajem virila je glava njegova. Ostali dio tijela bio je prekrit kao u grobu.

Čim se rasvanulo, svjetina se okupila. »Osmanov čardak noćas srušen!« čuo se glas s ulice.

On, Osman i u ovom slučaju ruži. Za par momenata izvukoše Osmana i položiše ga na njegovom porušenom čardaku, svega isprebijana po cijelom tijelu. Zadnji hropac u staračkim prsima se primiče.

Napasnici Osmanovi i oni što su ga pomagali izbezumljeno i tupo gledahu u Osmana. Ezan Ibrahim effendije prostruja okupljenim dušama, a Osmanu »Gladanu« potekoše suze niz bradu. »Halali nam Osmane!« zaječaše glasovi... Treba li ti hećim Osmo? upita stara Halilovica.

Lagano, skoro nečujno čuše se riječi Osmanove: »Ništa... pa... ništa...«, završi zauvijek Osman »Gladan«, ostavši ležeći uperenim mrtvim pogledom u njegov krov, kojeg mu još rahmetli dedo napravi, pod njim provede dosta lijepa zevka i rahatluka, a danas, njegovog unuka Osmana »Gladna«, eno isti krov ubi.

Ukidanje tajnih društava

»Banatski Vesnik« koji izlazi u Pančevu u svom broju od 19. oktobra donosi slijedeći brzojav iz Stambola:

»D. N. B. javlja: Vlada je jučer jednom naredbom zabranila sve slobodnozidarske lože. Policija je zapečatila sve kuće u kojima su bile smještene pojedine lože i to 20 turskih, nekoliko jevrejskih i po jednu francusku i grčku.

Zabrana rada motivisana je time, što je postojanje sviju organizacija, izuzevši vladinu stranku, zabranjeno. Osim toga kaže se u naredbi, vlasti nisu u mogunosti da kontrolišu veze ovih organizacija sa inostranstvom.

Mustafa Kemal, bez sumnje pametan i pronicljiv čovjek, znao je s koje strane zlo dolazi pa mu je stao nogom za vrat.

PUT NAŠEG POVJERENIKA KROZ HERCEGOVINU.

Ovih dana će naš povjerenik za cijelu Hercegovinu g. Ajkić obaći sva mjesta u Hercegovini u svrhu prikupljanja pretplatnika i naplate pretplate od onih koji već naš list dobivaju.

Poznato je da su muslimani u Hercegovini uvijek potpomagali i rado čitali naše muslimanske listove pa smo uvjereni, da će isto to i sada učiniti prilikom obilaska našeg povjerenika g. Ajkića.

Svršetak sa 3. strane.

U razgovoru mi je Muftija rekao: »Kako vidite sada sam evo sam i nemam nikoga od učenjaka da mi u susret izađe, niti od dobrotvora da me pomogne. Želim da u ovom sveučilištu produžim korisne stvari, mjesto ovih starih i izblijedjelih komentara, koji su mnogo štetniji od važih starih knjiga, koje su u Srednjem vijeku pisane«. Ovo govoreći pokazao je na police koje su bile natrpane ogromnim knjižurinama. »Ali hoću li naći nekoga ko će me pomoći«.

Nije dočekao da dobije odgovor na ovo svoje pitanje, ali on je do zadnjeg časa najveću energiju u tom pravcu trošio, ali se prevario u svojim očekivanjima. Sva njegova nastojanja nisu bila izgubljena. Pa i ako je on bio napušten, svakako Azher nije prvo učilište koje je svoje proroke odbacilo i kamenovalo«.

Isti dopisnik u jednom drugom članku o Šejh Muhamed Abduhutu kaže:

»Posjetio sam Imama u pisarni njegova brata Hanude beg Abduhusa, koja je bila nedaleko našeg stana, a to je bilo odmah pošto je on napustio Azher.

Upitao me Imam: Jesi li vidio što pišu njihove novine i kako slikaju Azher poslije mog izlaska iz njega?

Pošto sam mu odgovorio negativno reče: »Slikaju Azher iza mene sa otvorenim prozorima i vratima, da bi unutar dopro zrak, unišlo svjetlo i otklonila se tama, a njegova unutrašnjost se ispunila nebeskim melećima. Kao da ovi ljudi misle da će moje odstupanje iz Azhera svaki trag o meni izbrisati. Ja sam u Azhar ubacio šišku, pa ako se danas ne upali, ona će se upaliti nakon dvadeset ili trideset godina.

Imam je ove riječi tako snažno izgovorio da je bio potpuno uvjeren u njihovo ostvarenje.

I ovo njegovo nagovještanje se upravo nakon trideset godina ispunilo. Zublja koju je on prije trideset godina upalio sada se razbuktjela i pobijedila je njegova ideja progresa, jer je upravo pred tridesetgodišnjicu njegove smrti položaj rektora Azhera zauzeo jedan od njegovih najvećih učenika i pobornika njegova pravca šejh El-Nerogi, jedan od najvećih naučnika današnjeg Misira, koji će ideje Muhamed Abduhuta potpuno ostvariti.

Gaferehul-lahu!

VIJESTI IZ MOSTARA:

POTREBA MUSLIMANSKOG DJEČJEG ZABAVIŠTA.

Kao što je poznato u Mostaru je skoro polovina stanovništva muslimana. Prema tome i muslimanske djece ima mnogo. I naša se djeca odgajaju na ulici sve dok ne navrše potreban broj godina, da pođu u osnovnu školu ili na zanate. Zbog toga je potrebno, da se u Mostaru otvori jedno muslimansko dječje zabavište.

Da je zaista potrebno ovako jedno zabavište dovoljno je ako samo ovo kažemo. Pravoslavni i Katolici u Mostaru imaju svoja dječja zabavišta i njihova djeca su preko dana u ovim zabavištima, gdje pod pažnjom zabavilje i na čistom vazduhu, uz igru, uče po koju lijepu pjesmicu napamet i vaspitaju se u lijepom ponašanju. A naša muslimanska djeca imaju svoju »čaršiju«, gdje se uz psovku uče raznim nepodobštinama. Bacaju kamenje, čupaju se za kose i jedni drugima čine razne pakosti. A što je glavno na ulici se oni uče i raznim pogrdnim riječima slušajući hamale i ostalu klateš sa ulice. Dovoljno je samo to znati, pa odmah se vidi koliko je potrebno otvoriti jedno dječje zabavište.

LIČNA VIJEST.

Naš sugrađanin g. Mustafa Puzić, diplomirani pravnik, postavljen je posljednjim Kraljevim ukazom za sudijskog pripravnika kod isljednika Jadranske divizijske oblasti u Mostaru. Čestitamo g. Puziću na ovome postavljanju, a ujedno konstatujemo, da je on jedan od najmlađih diplomiranih pravnika, koji je sa odličnim uspjehom svršio osnovnu školu, gimnaziju i pravne nauke.

ODGOĐENA ĐIKIĆEVA PROSLAVA.

Kako smo obaviješteni, od strane Odbora za podizanje turbeta rahm. Osmanu Đikiću, proslava koja se imala ovih dana održati odgođena je na proljeće t. j. na hadžinski Bajram. Pošto će sa strane doći mnogi prijatelji poštovaoci rahm. Osmanovi, a sada će početi u Mostaru padati jesenje kiše, iz bojazni da ružno vrijeme nebi pokvarilo ovu svečanost, odgođena je do na proljeće.

STANJE MUSLIMANA U ŠKOLAMA.

Prema dobivenim podacima od strane školskih vlasti, u mostarskom srezu ima muslimanske muške djece 786, a ženske 489. U privatnim školama ima ženske djece 20.

Nastavnika muslimana po školama ima 9 muških i 2 ženske.

U srezu konjičkom ima djece u školama 439 muških i 149 ženskih i četiri muslimana učitelja.

U srezu prozorskom ima djece u školama 151 muških i 24 ženske i dva muslimana učitelja.

M. H. Ajkić.

MERHUM ALI BEG CVIJETIĆ.

Na 4. oktobra o. g. preminuo je nakon dugog bolovanja Ali beg Cvijetić, bivši ekonom šeriatske sudačke škole u Sarajevu u 61. godini života.

Merhum je rodom iz Trebinja. Još kao dječak otišao je u Carigrad gdje je svršio nauke. Iza toga je služio kao činovnik u ministarstvu vanjskih poslova sve do Oslobođenja. Iza oslobođenja se povratio u svoju domovinu i zaposlio se kao ekonom šeriatske sud. škole, ali je kasnije bio reduciran.

Merhum je bio vrlo lijepe naravi i simpatičan čovjek, naobražen, dobar poznavaoc turskog jezika.

Ostavio je iza sebe osim žene dvoje ženske i troje muške djece, od kojih je najstariji učenik IV. godišta Učiteljske škole u Sarajevu.

Rahmetullahi alejhi rahmeten vasia!

PREMJEŠTAJI, UNAPREĐENJA I POSTAVLJANJA.

Ministar pravde premjestio je g. Šukriju Karamehmedovića, voditelja zemljišne knjige X. položajne grupe, od sreskog suda u Trebinju sreskom sudu u Maglaj.

Ministar pravde stavio je van snage rješenje o premještaju Ibrahima Filipovića, voditelja zemljišne knjige iz Kotor-Varoši u Rogaticu.

Riješenjem Bana Drinske banovine, premješten je Muhamed Tanović, upravno kancelarijski činovnik IX. grupe od sreskog načelstva u Višegradu sreskom načelstvu u Ljuboviju.

pe, gđica Šefika Bešlagić, do sada na službi u istom mjestu kao učiteljska pripravnica.

Odlukom ministra pravde, postavljena je za učiteljicu na osnovnoj školi u Gračanici sa pravima IX. gru-

GRADNJA MEKTEBA U TOČANIKU.

U srezu Točaniku, sreza rogatičkog nikla je lijepa islamska zamisao, da se podigne nova mektebska zgrada. Akciju za ovu korisnu stvar poveo je ugledni domaćin Bećiraga Čolić, inače potpredsjednik općine i džematskog medžlisa.

Ova je ideja srdačno primljena među čestitim džematlijama, koji su započeli praviti mekteb o svom trošku bez ičije pomoći sa strane.

Neki su žrtvovali velike svote novaca, velike naročito uzevši u obzir slabo stanje seljana, a pogotovu ove godine, koja je grdno izdala, što se vidi iz navedenih priloga: Po 1000 Din.: Mujaga Šehović; po 600 Din. Avdo Saračević, po 500 Din. Sejfo Šehović, po 250 Din. Vejsil Šehović i Daut Dautović, po 200 Din. Saračević Alija, po 150 Din. Ahmed i Ibrišim Šehović, po 130 Din. Adem i Osman Šehović, po 100 Din. Medan, Mujo i Ahmed Rađo, Bećir Čolić, Pašan Kerla, Muhamed Saračević i Uzeir Brdžanin, po 80 Din. Agan Šehović, po 70 Din. Fehim Saračević, Adem Kerla i Nazif Saračević, po 60 Din. Ibro Kerla, Hakija Saračević i Ćamil Dumanjić, po 50 Din. Saračević Zejnil, po 40 Din. Adil Saračević i Adil Kerla, po 30 Din. Šehović Devlija, po 20 Din. Saračević Najil i Ćanka, Derviš Rađo, Brkić Salih, Sarija Cvrk, Kerla Dudija, po 10 Din. Saračević Edhem, Šećan i Ćamil, Rađo Osman i Bećir.

Pored novčanog priloga od 1000 Din. Mujaga Šehović darovao je i komad zemljišta u vrijednosti od 8000 dinara.

Svim plemenitim darovateljima javno zahvaljujemo na njihovoj požrtvovnosti za ovu veliku islamsku stvar, a neka je osobita hvala našem Mujagi Šehoviću, čija je potpora tim veća, kada se zna, da on nema djece.

Džematski medžlis u Sokolovićima.

ODLAZAK I ISPRAĆAJ IMAMA MATIČARA U PURAČIĆU.

Dana 13. o. mj. izgubismo iz svoje sredine vrijednog i agilnog imama matičara g. Muharem ef. Abdihodžića, koji ode na svoju novu dužnost za vjeroučitelja držav. narod. škole u Bosanski Novi. Ovaj vrijedni i agilni naš bivši imam matičar za kratko vrijeme svoga službovanja u našem mjestu steče simpatije sviju mještana i svojim neumornim radom u svim kulturnim ustanovama u mjestu, te ostavi iza sebe mnogo korisnih i trajnih plodova, čime ostavi trajnu uspomenu na sebe među nama mještanima. Da je isti zaista bio cijenjen i poštovan od ovdašnjeg naroda svjedoči ispraćaj, kojega mu mnogobrojni mještani i u kasno doba noći prirediše i otpratiše ga do na željezničku stanicu.

Mi mještani zahvaljujemo mu za njegov neumorni rad kod nas, te mu ujedno čestitamo njegovo novo postavljanje. Također čestitamo i Novljanima dobitak vrijednog i agilnog čovjeka za svoga vjeroučitelja.

Poslodavci i Hrvatski Radiša

Odnos poslodavaca prema pitomcima »Hrvatskog Radiše«. Odgoj privredne omladine »Hrvatskog Radiše«.

»Hrvatski Radiša« od početka svoga djelovanja uvijek je nastojao i nastoji, da što savjesnije provodi u život sva načela oko privrednog i prosvjetnog odgoja sve mladeži, koja je pošla učiti obrt, trgovinu, industriju i napredno gospodarstvo. U tom važnom zadatku »Hrv. Radiša« treba što temeljitiju suradnju poslodavaca u općem i u stručnom odgoju privredne mladeži »Hrv. Radiše«. Opazilo se je i opaža se, da pojedini poslodavci ne uzgajaju Radišine pitomce prema potrebama opće prosvjete (kulture) uopće, a ni u smislu naših narodnih životnih tekovina napose.

Pojedini poslodavci gledaju na odgoj privredne omladine površno i misle, da su za odgoj privredne omladine potrebna oštrija sredstva, primjerice batine. Taj način (metoda) odgoja privredne omladine je nesavremen, nevaljao i neispravan u toliko, što se lošim postupanjem poslodavaca prema naučniku u njegovu općem kao i u stručnom odgoju postizava protivni uspjeh. Taj postupak odgoja privredne mladeži po pojedinim poslodavcima treba iskorijeniti u interesu uzvišenog zadatka »Hrv. Radiše«, u interesu ugleda samih poslodavaca i u interesu pametnog i mudrog odgoja privredne omladine, točnije: naših naučnika i naše djece, jer bi metoda batina predstavljala našu narodnu sramotu.

Kakogod bilo da bilo kod naučnika između 14. i 18. godine, i u vremenu njegova naukovanja razvija se njegov duševni i tjelesni život sasvim samostalno, razvija se njegova sposobnost (individualnost). Svaki pitomac, s kojim se u ovim godinama loše postupa, uslijed oštrijih odgojnih sredstava često otupi i za najbolje savjete i ciljeve. Ovakova oštra odgojna sredstva, što ih pojedini poslodavac upotrebljava u odgoju pitomaca, izazivaju kod naučnika tvrdoglavost i osobno poniženje. Takav poslodavac u 90% slučajeva postizava protivni uspjeh i to takav, da sam poslodavac prema sebi, prema društvu »Hrv. Radiše«, prema svoj domoljubnoj javnosti ruši svoj vlastiti ugled, ljudsko dostojanstvo i ponos. Pojedini poslodavac mora u prvom redu svojim vlastitim životom, radom, primjerom i ljudskim dostojanstvom biti uzorom u svim pravcima općenitog i stručnog naučnikova odgoja i pojedini poslodavac treba tako urediti svoje vladanje prema naučniku, da ne smije prekoračiti granicu, koja bi prouzrokovala gubitak ugleda (autoriteta) samog poslodavca. Poslodavac u svom radu, poslovanju i stručnom odgoju pitomaca može biti strog, ali u toj strogosti i pravedan. Strogost se u pametnom stručnom odgoju mladeži razumijeva u davanju zapovijedi naučniku, ali te zapovijedi valja da budu na mjestu i opravdane, koje će naučnik sa radošću i veseljem izvršivati. Strogost, koja se temelji na oštrijim sredstvima, na pr. na batini, je mučenje naučnika, a ne odgoj naučnika. Sredstva poslodavaca u odgoju privredne mladeži neka budu: dobra riječ, stručna, poučna i odgojna uputa i primjedba; zatim: prvi ukor; drugi i treći razboriti ukor; iza toga neka poslodavac napiše društvu »Hrv. Radiše« dopis, da društvo utječe na svoga pitomca usmenim putem preko svojih društvenih organizacija ili pismenim putem preko Središnjice, i istodobno naučnikovim roditeljima, da i oni utječu na ponašanje i odgoj svoga djeteta usmenim i pismenim putem. Imade još jedno vrlo dobro i pametno sredstvo, koje neka poslodavac upotrijebi u odgoju svoga naučnika, a to je utjecaj svećenika dotičnog mjesta na odgoj naučnika, da ga pouči da savjesno vrši svoje vjerske dužnosti.

U pogledu samog naukovanja i stručne naučnikove izobrazbe glavni je cilj društva »Hrv. Radiše«, da naučnik nakon svršenog naukovanja bude u svakom pravcu, u opće odgojnom i u stručnom, na većem stupnju nego onda, kada ga je društvo i poslodavac primilo u naukovanje. Svaki naučnik »Hrv. Radiše« mora biti stručno spreman za pomoćnika svoje struke, duševno i tjelesno besprijekorno razvijen, da njegova sposobnost u stručnom i općem obrazovanom pogledu dade potpune jamstvo za valjana stručnog radnika i vrijedna građanina, koji će moći živjeti samostalnim i obiteljskim životom. To se sve može postići, ako pojedini poslodavci ne upotrebljavaju naučnike za druge poslove, koji nemaju ništa zajedničkog sa stručnim poslovima.

Sve u životu ima svoju granicu, pa tako i zaposlivanje. Svaki razuman i prosvijetljen (kulturan) poslodavac i čovjek znade, do koje granice se može ići. Ako se pređe ta granica bilo u ma kojem pogledu, nastaje provalija.

Poslodavci treba da urede svoje držanje u odgoju privredne mladeži »Hrv. Radiše« u pravcu opće naobrazbe i u stručnom pogledu u smislu uzvišene zadaće »Hrv. Radiše« tako, da ne pređu granica bilo u ma kojem pogledu. Tim su izvršili svoj poziv prema »Hrv. Radiši«, prema sebi, prema povjerenom naučniku i njegovim roditeljima, prema svoj rodoljubnoj javnosti i prema svom vlastitom ugledu i interesu.

Središnja uprava »Hrvatskog Radiše«, Zagreb, Lorkovićeva 1.

DEŽURNE APOTEKE.

U nedelju 27. o. mj. imaju službu slijedeće apoteke:

Izidor Levi na Baščaršiji i
E. Finci u Aleksandrovoj ulici.

Vlasnik i urednik: Hafiz Muhamed Pandža. — Plativo i utuživo u Sarajevu. — Za »Novu Tiskaru« Vrček i drug: Stjepan Vrček.